

Dosarul nr. 1a-1623/2017

Judecător: Victor Burduh

DECIZIE
În numele Legii

26 martie 2018
Chișinău

mun.

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător:

Oxana Robu

Judecători:
Balmuș

Igor Mânăscurtă și Svetlana

Grefier:

Marina Bîrîiac

Cu participarea:

Procurorului:

Valentina Bradu

Avocaților:

Petru Balan, Ion Popescu

A examinat în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016 în cauza penală de învinuire a lui **Tofan Victor XXX** și **Mazîl Iurie XXX** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal al RM și a lui **Zaporojan Angela XXX** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal al RM,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 07.07.2015-03.08.2016;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Chișinău de la 23.08.2016-18.04.2017;

24.10.2017-26.03.2018;

Judecarea recursului la Curtea Supremă de Justiție de la 27.06.2017-26.09.2017;

Procedura citării a fost legal executată.

Acuzatorul de stat Valentina Bradu a solicitat admiterea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

Avocatul Petru Balan în interesul inculpatului Tofan Victor și inculpata Zaprojan Angela au solicitat respingerea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

Avocatul Ion Popescu și inculpatul Mazîl Iurie au solicitat respingerea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

Reprezentantul părții vătămate Consiliul local com. Colonița, Vasile Braghiș a solicitat admiterea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

Asupra apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău -

C O N S T A T Ă :

1. Prin *sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016* **inculpatul Tofan Victor XXX** (născut la data de XX.XX.XXX, originar din rl. XXX, domiciliat în mun. XXX, s. XXX, str. XXX, moldovean, căsătorit, un copil minor la întreținere, studii superioare, preot în s. Colonița, mun. Chișinău, anterior nejudecat, cetățean al Republicii Moldova) și **inculpatul Mazîl Iurie XXX** (născut la data de XX.XX.XXXX, originar și domiciliat în mun. XXX, s. XXX, str. XXX, moldovean, căsătorit, un copil minor la întreținere, studii medii,

administrator la SRL „Carponi și Mazîl”, anterior nejudecat, cetățean al Republicii Moldova) învinuți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal (redacția Legii din 12.06.2003) au fost achitați, pe motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Inculpata Zaporojan Angela XXX (născută la data de XX.XX.XXXX, originară și domiciliată în mun. XXX, s. XXX, str. XXX, moldoveancă, căsătorită, un copil minor la întreținere, studii superioare, anterior nejudecată, cetățean al Republicii Moldova) învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal al RM (redacția Legii din 12.06.2003) a fost achitată pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că prin rechizitoriu inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie XXX, se învinuiesc în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal al RM (redacția Legii din 12.06.2003), cu semnele calificative - deteriorarea intenționată a monumentului de istorie și cultură, luat sub ocrotirea statului.

Infracțiunea pentru Tofan Victor se incriminează că a fost săvârșită în următoarele circumstanțe: în perioada de timp martie - mai anul 2014, aflându-se în s. Colonița, mun. Chișinău, acționând cu intenție, ignorând prevederile art. art. 16 alin. (2), 52, 59 ale Legii nr. 1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, în lipsa unui aviz pozitiv din partea Ministerului Culturii al Republicii Moldova și fără a coordona proiectul lucrărilor cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, ignorând prevederile pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, a instigat locuitorii s. Colonița, mun. Chișinău la deteriorarea gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, în rezultatul cărui fapt cet. Mazîl Iurie și alți locuitorii ai s. Colonița, mun. Chișinău, neidentificați de organul de urmărire penală, au distrus o porțiune, de aproximativ 45 metri a gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, care este inclusă sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.07.1993, în acest mod fiind deteriorat monumentul istoric, luat sub ocrotirea statului.

Pentru inculpatul, Mazîl Iurie XXX, infracțiunea se incriminează că a fost săvârșită în următoarele circumstanțe: în perioada de timp aprilie - mai 2014, aflându-se în s. Colonița, mun. Chișinău, ignorând prevederile art. art. 16 alin.

(2), 52, 59 ale Legii nr. 1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, în lipsa unui aviz pozitiv din partea Ministerului Culturii al Republicii Moldova și fără a coordona proiectul lucrărilor cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, ignorând prevederile pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, fiind instigat de către preotul satului, Tofan Victor, utilizând autocamionul personal de tip automacara de model „ZIL431810”, n/î CJJ 314, intenționat a distrus o porțiune de aproximativ 27 metri lungime, a gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, care este inclusă sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.07.1993, în acest mod fiind deteriorat monumentul istoric, luat sub ocrotirea statului.

Tot prin rechizitoriu este învinuită Zaporojan Angela XXX de faptul că, pe parcursul 2014, aflându-se pe teritoriul s. Colonița, mun. Chișinău, activând în funcția de primar al s. Colonița, fiind persoană publică, acționând intenționat în vederea evitării procedurilor de achiziții legale (cererea ofertelor de prețuri), sub pretextul contribuției la construcția gardului Bisericii Nașterea Maicii Domnului din s. Colonița, contrar prevederilor pct. 4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, - divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 645 lei, inclusiv: - contractul nr.15 din 20.02.2014, în sumă de 39 795 lei, semnat cu SRL „Metal-Exim”, în scopul achiziționării unui gard din fier cu elemente forjate; - contractul nr. 34 din 15.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei, semnat cu SC „Tincomerț-Grup”, în scopul achiziționării materialelor de construcții (cherestea, armură, ciment, pietriș, nisip și prundiș); - contractul nr. 45 din 29.08.2014, în sumă de 8000 lei, semnat cu SRL „Stadrom-Grup”, în scopul achiziționării plăcilor din piatră. În acest mod, contrar prevederilor art. art. 14, 29, 76 și 77 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, art. 4 din Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „privind descentralizarea administrativă” și art. art. 7, 8, 27 și 30 alin. (1) din Legea nr.379-XV din 16.10.2003 „privind finanțele publice locale”, în conformitate cu care autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială conform prevederilor normative sus-menționate, în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege, ignorând faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, conform prevederilor art. art. 3, 17 și 39 din Legea nr.

125-XVI din 11.05.20017 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie” și pct. 33 din Hotărârea Guvernului „cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr. 848 din 23.12.1992, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, Zaporojan Angela, a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr. 1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele satului Colonița, în vederea construcției gardului, care urmează a fi demolat în conformitate cu prevederile art. 53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, deoarece a fost construit în locul unei părți componente a monumentului istoric luat sub ocrotirea statului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița (inclus sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531- XII din 22.07.1993).

Potrivit învinuirii acțiunile inculpatei, Zaporojan Angela XXX, sunt încadrate în baza art. 328 alin. (1) Cod penal al R. Moldova, cu semnele calificative, - săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

3. Împotriva sentinței Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016 a declarat apel procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie recunoscuți culpabili Tofan Victor și Mazîl Iurie de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal (redacția Legii din 12.06.2003), iar procesul penal în privința acestora să fie încetat din motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală. Zaporojan Angela să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal și stabilirea față de aceasta a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 4 ani.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat următoarele aspecte:

-în epizodul deteriorării monumentului istoric Biserica Nașterea Maicii

Domnului din satul Colonița prin distrugerea unei părți din gardul acesteia, instanța de judecată făcând abstracție de circumstanțele cazului, a statuat precum că „constatările, inclusiv scrise - procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, Raportul AIRM nr.01-05/105 din 24.06.2015 de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acestuia, declarațiile și argumentele specialiștilor, Ștefaniță Ion, director general al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ciocanu Sergius, șef Direcție Patrimoniu Cultural din cadrul Ministerului Culturii, sunt superficiale și neîntemeiate”, însă aceste concluzii ale instanței de fond sunt declarative și nebazate pe careva alte probe. De menționat că alegațiile instanței de judecată privind necesitatea prezentării obligatorii unor concluzii ale experților, consemnate într-un raport de expertiză, sunt contrare prevederilor art. 27 alin. (2) din Codul de procedură penală, în conformitate cu care nici o probă nu are putere probantă dinainte stabilită, precum și prevederilor art. 97 din Codul de procedură penală, care stabilește expres și exhaustiv cazurile când raportul de expertiză este obligatoriu pentru probarea anumitor circumstanțe. În context, nici chiar partea apărării nu a prezentat careva rapoarte de expertiză și nu a solicitat efectuarea unor expertize;

-instanța de judecată fără a pătrunde în esența cazului, a menționat precum că „operând cu prevederile Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite (pct. 3 din capitolul IV, subcapitolul B) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000, ce ține de zona de protejare de 200 m, în interiorul căreia se află gardul supus reconstrucției, nu a fost prezentată nici o probă, care să confirme elementarul, care este distanța reală de la însuși peretele Bisericii Nașterea Maicii Domnului și însuși gardul, respectiv, se operează cu distanța concretă care însă nu a fost supusă măsurării elementare, în consecință nu poate fi imputat faptul că s-ar fi intervenit în zona protejată”. De menționat, că în conformitate cu prevederile pct. 3 din capitolul IV, subcapitolul B din Regulamentul numit, distanțele respective se calculează nu de la „perete”, precum invocă instanța, dar de la „limita exterioară a teritoriilor aferente monumentelor de nivel național”, iar din materialele dosarului (concluziile specialistului Ion Ștefaniță, declarațiile martorilor, planul cadastral, prezentat de partea apărării) rezultă că gardul se află la limita teritoriului aferent Bisericii, or, careva măsurări nici nu erau necesare, deoarece distanța de 200 m începe a fi calculată de la gard, iar în speță, a fost distrus însuși gardul;

-în motivarea soluției, instanța de fond face trimitere și la semnele laturii subiective ale infracțiunii, punctând că „în ședința de judecată s-a stabilit cu

certitudine că inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie nu au cunoscut că Biserica Nașterea Maicii Domnului din satul Colonița este inclusă în lista monumentelor istorice luate sub ocrotirea statului, în acest sens lipsind și careva semne informaționale”. Nu s-a ținut cont de faptul însă, că ambii inculpați sunt locuitori ai satului deja de mai mulți ani, iar inculpatul Tofan Victor este și parohul Bisericii Nașterea Maicii Domnului. Mai mult ca atât, odată ce informația despre atribuirea obiectivului indicat la categoria monumentelor istorice ocrotite de stat a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, justificările respective ale inculpaților nu mai sunt relevante, revenindu-le atât obligația de a cunoaște legile, dar și de a le respecta;

-în această ordine de idei, se impune trasarea argumentelor acuzării vizavi de episodul deteriorării monumentului istoric, expus și în susținerile verbale - argumente, însă, care nu au fost luate în considerație de către instanța de fond;

-Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița este un monument istoric (conform pct. 282 din Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.07.1993 și publicat în M/O RM nr.15-17 art.24);

-gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița este parte integrantă a monumentului istoric (fapt confirmat prin declarațiile specialiștilor Ion Ștefăniță de la AIRM și Sergius Ciocanu de la Ministerul Culturii, precum și prin Raportul AIRM nr.01-05/105 din 24.06.2015, recunoscut și anexat la materialele cauzei în calitate de document - probe care nu au fost combătute);

-distrugerea unei părți din gardul istoric, adică deteriorarea monumentului istoric în ansamblu, este confirmată prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, însoțit de fototabel, Raportul AIRM nr. 01-05/105 din 24.06.2015 de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii Nașterea Maicii Domnului, din satul Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia, însoțit de un foto-tabel, precum și alte materiale ale cauzei, inclusiv declarațiile martorilor;

-participarea inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie la deteriorarea monumentului istoric rezultă din declarațiile lor proprii. Astfel, Tofan Victor a declarat că a apelat la locuitorii satului în vederea „reconstrucției” gardului Bisericii, în acest mod instigându-i. De menționat, că anume el, în calitate de paroh al Bisericii, era posesorul legal al acesteia în momentul comiterii infracțiunii, or, fără știrea și voința lui careva lucrări la Biserică nu puteau fi

efectuate, fapt confirmat și de alți inculpați și martori. În ceea ce privește inculpatul Mazîl Iurie, ultimul a confirmat în fața instanței că a distrus „fundația”, adică temelia gardului vechi - ceea ce constituie, prin sine, latura obiectivă a infracțiunii incriminate. Mai mult ca atât, fiind audiat în cadrul urmăririi penale, ultimul a declarat că a distrus, cu excavatorul, aproximativ 27 metri din gardul Bisericii - făcând astfel trimitere la niște particularități prea precise pentru a fi false, iar ulterior și-a schimbat declarațiile, fără a justifica coerent de ce anume le-a schimbat. Astfel, atât Tofan Victor, cât și Mazîl Iurie au participat la comiterea infracțiunii, primul în calitate de instigator, iar al doilea - în calitate de autor. În context, se impune și mențiunea despre comiterea infracțiunii cu ajutorul unui excavator de model necunoscut, neînregistrat după Mazîl Iurie, dar deținut de către acesta în posesie - fapt confirmat de ultimul;

-intenția inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie rezultă din următoarele circumstanțe:

-faptele comise în speță (de instigare și de distrugere) sunt, prin natura sa, intenționate, deoarece reprezentau o activitate planificată, având un scop bine determinat - „reconstrucția” gardului vechi;

-atribuirea Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița la categoria monumentelor istorice a fost decisă de către Parlament, iar Hotărârea respectivă a fost publicată în Monitorul Oficial, or, alegațiile inculpaților precum „că nu au știut de acest fapt nu reprezintă argumente plauzibile”;

-invocarea necunoașterii faptului obiectiv, că gardul Bisericii este parte integrantă a ansamblului arhitectural, adică a monumentului istoric, de asemenea nu reprezintă o justificare concludentă, deoarece, în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, orice proiect de intervenție la monumentele de istorie și în zonele lor de protecție urmează a fi aprobat de Ministerul Culturii, în baza unui aviz al Consiliului National al Monumentelor Istorice. Protejarea monumentelor prin reglementarea și instituirea unor zone de protecție a monumentelor anume își are rolul de a evita astfel de situații, în care persoanele fizice sau juridice vor invoca necunoașterea unor fapte, precum atribuirea unor obiective la categoria monumentelor istorice, în condițiile în care inculpații au acționat în lipsa avizului corespunzător al autorităților competente, încălcând obligațiile impuse prin Lege, răspunderea le aparține. În context, zona de protecție a monumentului Biserica „Nașterii Maicii

Domnului” are o rază de 200 m, în conformitate cu prevederile pct. 3 din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite;

-nu a ținut cont instanța de judecată nici de argumentele acuzării pe marginea depășirii atribuțiilor de serviciu de către inculpata Zaporojan Angela. Mai mult ca atât, instanța de fond a făcut trimitere la circumstanțe inexistente, menționând precum că „anume organul colegial competent, Consiliul satului Colonița, a acceptat și confirmat alocațiile în sumă de aproximativ 100000 lei pentru finisarea gardului de la biserică...”, în speță, nu există nici o decizie a consiliului local care să prevadă expres alocarea sumei de 100000 lei pentru scopul numit. În continuare, instanța de fond mai indică, că „relevant este și faptul că prin decizia nr. 1/5 din 12.02.2015, gardul de pe terenul pe care este situat cimitirul și biserica „Nașterea Maicii Domnului” a fost luat la balanța contabilă ca proprietate publică cu valoarea de 97190 lei”. S-a neglijat, în acest mod, faptul că la momentul reconstrucției gardului, lunile aprilie-mai 2014, gardul respectiv nu se afla la balanța primăriei, or, nu puteau fi efectuate cheltuieli, de către primărie, pentru lucrări de reconstrucție. De menționat, că și decizia respectivă a consiliului local Colonița, posterioară timpului comiterii infracțiunii, a intervenit deja la faza judecării cauzei, cu aportul inculpatei Zaporojan Angela, care a exercitat în tot acest timp atribuțiile de primar al satului Colonița. În același context, în calitate de reprezentant al părții vătămate (Consiliului satului Colonița) a fost numit inginerul cadastral al primăriei satului Colonița, tot el juristul primăriei satului Colonița, Vasile Braghiș - funcționar public, aflat în raporturi de subordonare directă față de inculpata Zaporojan Angela (în cadrul ședinței de desemnare a reprezentantului părții vătămate pe prezenta cauza penală, calitatea de raportor în fața consiliului local a avut însuși inculpata Zaporojan Angela, tot ea propunând candidatura respectivă). În loc să aprecieze critic anumite alegații ale acestuia vizavi de învinuirea adusă, instanța de fond își motivează soluția pe acestea - „nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată nici cauzarea prejudiciului considerabil părții vătămate, reprezentantul primăriei satului Colonița Braghiș Vasile negând faptul...”;

-în aceste circumstanțe, reiterează poziția acuzării și vizavi de acest capăt de învinuire:

-inculpata Angela Zaporojan, la momentul săvârșirii infracțiunii, exercita funcția de Primar al satului Colonița, fiind, în sensul 123 din Codul penal, persoană publică;

-latura obiectivă a infracțiunii, în speță, s-a manifestat prin încheierea, de către numita, a trei contracte de achiziții, în baza cărora, din mijloacele financiare ale bugetului local, s-au achiziționat materialele de construcție necesare pentru „reconstrucția” gardului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului”. În acest sens, depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege s-a manifestat prin următoarele elemente;

-divizarea achiziției, în vederea evitării procedurilor legale de achiziții (cererea ofertelor de prețuri), prin încheierea a trei contracte separate, având, în ansamblu, același obiect („reconstrucția” gardului) și fiind finanțată din aceeași sursă (articol bugetar) - fapt care rezultă din conținutul contractelor numite, anexate la materialele cauzei în calitate de documente; actul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria satului Colonița din 12.03.2015, care a relevat încălcarea menționată și care nu a fost contestat de nimeni, inclusiv de către inculpată; declarațiile specialistului din cadrul Inspecției Financiare Bondari Oleg. Se impune mențiunea că la începutul procesului de judecată, partea apărării a declarat că va aduce în fața instanței un alt specialist în achiziții publice, care va combate probele acuzației privind divizarea achiziției - fapt care așa și a rămas doar o promisiune neîndeplinită;

-achiziția s-a efectuat în lipsa unei decizii a Consiliului local: decizia nr.8/1 din 23.12.2013, în anexa nr. 1, la care face trimitere partea apărării, prevede doar alocarea de către Consiliu, pentru „gospodăria comunală”, a unei sume de 361 mii lei, fără a descifra expres această sumă. În context, descifrarea este o atribuție exclusivă a Consiliului local, în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2), lit. b) din Legea nr. 436 din 28.12.2006 „privind administrația publică locală” și nu a primarului. În continuarea gândului, nici nota contabilă, care, chipurile, a fost prezentată consilierilor (dar de fapt nu a fost prezentată - fapt confirmat de consilierul Iarmenco Maria), nici declarațiile primarului în cadrul ședinței Consiliului local din 23.12.2013, cu privire la doleanța de a „finisa gardul de la biserică” nu sunt părți integrante ale deciziei Consiliului local. Mai mult ca atât, decizia nr. 8/1 din 23.12.2013, la care se referă partea apărării, la momentul comiterii faptelor, a fost deja modificată prin Decizia nr. 1 din 22.01.2014, în conformitate cu care cheltuielile pentru „gospodăria comunală” au fost reduse de la 361 mii lei la 187,6 mii lei. Această nouă decizie iarăși nu a fost descifrată de Consiliu la momentul efectuării plăților respective, inculpata, asumându-și rolul autorității reprezentative și deliberative, a decis de sine stătător destinația acestor mijloace bănești;

-„reconstrucția” gardului Bisericii din sat nici nu se încadrează în

articolul „gospodăria comunală” - fapt declarat de către specialistul în achiziții publice în cadrul examinării cauzei, respectiv, achizițiile efectuate de inculpată nu pot fi fundamentate pe articolul menționat din bugetul local. Mai mult ca atât, acest gard, la momentul comiterii faptelor, nu se afla la balanța primăriei - fapt confirmat de către martorul Glijin Olga (contabilul primăriei) și însăși de către inculpata Zaporojan Angela. Totodată, din ansamblul circumstanțelor cauzei (aservirea bisericii, organizarea lucrărilor de „reconstrucție” a gardului de către parohul bisericii, construcția gardului în aceeași epocă cu biserica, etc.), dar și reglementărilor legale (art. 3, 17 și 39 din Legea nr. 125-XVI din 11.05.2007 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie”, și pct. 22 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova nr. 848 din 23.12.92) rezultă că gardul „reconstruit” aparține Bisericii Ortodoxe din Moldova și nu comunității locale. Or, mijloacele comunității nu puteau fi alocate în scopurile indicate;

-nu avea dreptul inculpata să încheie contractele menționate de achiziții și în virtutea normei prohibitive din art. 59 al Legii nr. 1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, în conformitate cu care „orice activitate care pune în pericol integritatea monumentelor urmează a fi coordonată cu organele de stat pentru ocrotirea monumentelor sau cu organele de autoadministrare locală. Executarea și finanțarea activităților nesancționate de organele competente se interzic”;

-în rezultatul faptelor ilicite a inculpatei Zaporojan Angela, satul Colonița a fost prejudiciat cu suma totală de 95.654,50 lei, adică suma contractelor încheiate de ultima și executate. Această sumă este considerabilă pentru localitate, ținând cont de coraportul acestei sume la quantumul mijloacelor financiare alocate de Consiliului local în articolul „gospodăria comunală” pentru întregul an 2014 (187,6 mii lei) - mai mult de jumătate. Acești bani puteau și urmau a fi valorificați pentru necesitățile reale ale comunității locale și anume pentru gospodăria comunală și menținerea fondului de locuințe. Mai mult ca atât, cheltuielile efectuate de inculpată au fost zădărnice, întrucât, potrivit art. 53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993, „persoanele fizice și juridice care au pricinuit daune unui monument sau zonei de protecție a acestuia vor readuce la starea inițială monumentul și zona de protecție, iar dacă acest lucru este imposibil, vor acoperi pagubele în modul stabilit de lege”. În speță, din declarațiile specialiștilor și documentele întocmite de aceștia rezultă că readucerea în starea inițială a monumentului este posibilă, deci, gardul nou, construit din mijloacele financiare ale satului Colonița la decizia inculpatei Zaporojan Angela, va fi demolat în conformitate cu prevederile legale;

-urmează a fi luat în considerație faptul că prin Legea nr.75 din 21.04.2016 a fost modificat Codul penal, articolul 221 (distrugerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură) fiind exclus și, în același timp, introdus articolul 199/1 (deteriorarea sau distrugerea bunurilor din patrimoniul cultural), ultimul fiind mai grav, deoarece prevede pedeapsa cu închisoarea, or, în temeiul art. 8 din Codul penal, urmează să fie aplicată legea penală veche, adică art. 221 în redacția anului 2014 (timpul comiterii infracțiunii). Totodată, acuzarea constată expirarea termenului de prescripție atragerii la răspundere penală pentru infracțiunea de deteriorare a monumentului istoric.

4. Prin *decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017* s-a admis apelul procurorului în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Lealin Iuri declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, s-a casat sentința în partea motivului achitării lui Tofan Victor și Mazîl Iurie, pronunțând o nouă hotărâre în această parte potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care: Tofan Victor și Mazîl Iurie învinuiți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal, prin aplicarea art. 10 alin. (1) Cod Penal, se achită pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală. În rest, sentința atacată a fost menținută.

5. Prin *decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 septembrie 2017* s-a admis recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, s-a casat total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. La rejudecarea apelului acuzatorul de stat Valentina Bradu a solicitat admiterea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

6.1. Avocatul Petru Balan în interesul inculpatului Tofan Victor și inculpata Zaporojan Angela au solicitat respingerea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

6.2. Avocatul Ion Popescu și inculpatul Mazîl Iurie au solicitat respingerea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

6.3. Reprezentantul părții vătămate Consiliul local com. Colonița, Vasile Braghiș a solicitat admiterea apelului declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016.

7. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de apel formulate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a admite apelul declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, cu casarea sentinței integral, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) CPP al RM și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță*, reieșind din următoarele considerente.

7.1. În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

Potrivit art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

Conform art. 415 alin. (2¹) Cod procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

8. Judecând apelul, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, reținând indicațiile instanței de

recurs din Decizia Curții Supreme de Justiție din 26 septembrie 2017, Colegiul Penal a constatat în conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 1)-14) Cod procedură penală că:

Inculpatul Tofan Victor în perioada de timp martie - mai anul 2014, aflându-se în s. Colonița, mun. Chișinău, acționând cu intenție, ignorând prevederile art. art. 16 alin. (2), 52, 59 ale Legii nr. 1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, în lipsa unui aviz pozitiv din partea Ministerului Culturii al Republicii Moldova și fără a coordona proiectul lucrărilor cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, ignorând prevederile pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, a instigat locuitorii s. Colonița, mun. Chișinău la deteriorarea gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, în rezultatul cărui fapt cet. Mazîl Iurie și alți locuitorii ai s. Colonița, mun. Chișinău, neidentificați de organul de urmărire penală, au distrus o porțiune, de aproximativ 45 metri a gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, care este inclusă sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.07.1993, în acest mod fiind deteriorat monumentul istoric, luat sub ocrotirea statului.

Inculpatul Mazîl Iurie XXX, în perioada de timp aprilie - mai 2014, aflându-se în s. Colonița, mun. Chișinău, ignorând prevederile art. art. 16 alin. (2), 52, 59 ale Legii nr. 1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, în lipsa unui aviz pozitiv din partea Ministerului Culturii al Republicii Moldova și fără a coordona proiectul lucrărilor cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, ignorând prevederile pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr.1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite, fiind instigat de către preotul satului, Tofan Victor, utilizând autocamionul personal de tip automacara de model „ZIL431810”, n/î CJJ 314, intenționat a distrus o porțiune de aproximativ 27 metri lungime, a gardului istoric al Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, care este inclusă sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.07.1993, în acest mod fiind deteriorat monumentul istoric, luat sub ocrotirea statului.

În conformitate cu art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, (2) În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de

fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

În conformitate cu **Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27.06.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul Penal din 27 iunie 2017**, s-a declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din aliniatul (1) al articolului 328 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2012, s-a recunoscut constituțional textul „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile (...) drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” din aliniatul (1) al articolului 328 din Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2012.

Colegiul Penal în temeiul art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant și având în vedere constatările Curții Constituționale din **Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul Penal din 27 iunie 2017**, a constatat că inculpata Zaporojan Angela XXX pe parcursul anului 2014, aflându-se pe teritoriul s. Colonița, mun. Chișinău, activând în funcția de primar al s. Colonița, fiind persoană publică, acționând intenționat în vederea evitării procedurilor de achiziții legale (cererea ofertelor de prețuri), sub pretextul contribuirii la construcția gardului Bisericii Nașterea Maicii Domnului din s. Colonița, contrar prevederilor pct. 4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, - divizat achiziția materialelor de construcții în trei contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 645 lei, inclusiv: - contractul nr.15 din 20.02.2014, în sumă de 39 795 lei, semnat cu SRL „Metal-Exim”, în scopul achiziționării unui gard din fier cu elemente forjate; - contractul nr. 34 din 15.07.2014, în sumă de 47 895,50 lei, semnat cu SC „Tincomerț-Grup”, în scopul achiziționării materialelor de construcții (cherestea, armură, ciment, pietriș, nisip și prundiș); - contractul nr. 45 din 29.08.2014, în sumă de 8000 lei, semnat cu SRL „Stadrom-Grup”, în scopul achiziționării plăcilor din piatră. În acest mod, contrar prevederilor art. art. 14, 29, 76 și 77 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, art. 4 din Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „privind descentralizarea administrativă” și art. art. 7, 8, 27 și 30 alin. (1) din Legea nr.379-XV din 16.10.2003 „privind finanțele publice locale”, în conformitate cu care autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială conform prevederilor normative sus-menționate, în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege, ignorând faptul că Biserica „Nașterea Maicii

Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, conform prevederilor art. art. 3, 17 și 39 din Legea nr. 125-XVI din 11.05.20017 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie” și pct. 33 din Hotărârea Guvernului „cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr. 848 din 23.12.1992, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, Zaporozjan Angela, a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr. 1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele satului Colonița, în vederea construcției gardului, care urmează a fi demolat în conformitate cu prevederile art. 53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, deoarece a fost construit în locul unei părți componente a monumentului istoric luat sub ocrotirea statului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița (inclus sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531- XII din 22.07.1993).

8.1. *Inculpatul Tofan Victor fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o și a declarat că din a. 1989 locuiește în s.Colonița, mun. Chișinău, iar din a. 1995 a fost numit parohul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău. Încă de la începutul activității gardul bisericii era într-o stare deplorabilă, în special porțiunea de gard reconstruită era menținută din ograda biserici cu aproximativ 4-5 proptele din metal, personal a mai luat măsuri de întărire a gardului, legându-1 cu sârmă de copaci pentru a-1 fixa și a nu se demola, având în vedere că practic gardul nu avea fundament și cădeau pietrele din el. Anterior au mai fost efectuate reparații cosmetice, atât la biserică, cât și la gard, anume au fost schimbate geamurile vechi, care erau confecționate din lemn și instalate geamuri din termopan, a fost vopsită biserică, au fost schimbate foi din tablă pe acoperișul bisericii, iar în anul 2000 în ograda bisericii a construit casa parohială. Totodată, a declarat că anterior au fost efectuate lucrările de reparație a gardului, reieșind din materialele componente a gardului, fiind prezente materialele noi și metode contemporane, la care a contribuit inclusiv și fostul primar a s. Colonița, mun. Chișinău, Ermenco Maria. Aproximativ în anul 2011-2012, nu ține minte exact, a apărut propunerea de demolarea porțiunii de gard avariate din motiv că nu era posibil de a o repara, însă pe lângă această porțiune de gard treceau copii, elevi spre școală, locuitorii satului mergeau spre spital, fiind o porțiune de drum scurtată.*

De regulă, după fiecare slujbă discuta cu enoriașii problemele existente, fiind înaintate și propuneri, cum a fost spre exemplu și propunerea cu privire la reparația gardului, însă calculele nu au coincis cu cheltuielile, care urmau a fi suportate. Aproximativ în anul 2013-2014, aflându-se la slujbă la care era prezent și primarul s. Colonița, mun. Chișinău, Zaporojan Angela, repetat s-a ridicat problema ce ține de reparația gardului. A menționat că gardul împrejmuește atât biserica, cât și cimitirul vechi. Când s-au scos proptelele de la gard, acesta s-a demolat, așa cum era tare înclinat. A participat la toate lucrările de reparație a gardului în măsura posibilităților, având în vedere că nu are cunoștințe în domeniul construcției.

Astfel, reparația gardului a fost efectuată din sursele financiare colectate de biserică, de către locuitorii satului, unii locuitori au participat nemijlocit la lucrările de reparație, iar Primăria s. Colonița, mun. Chișinău a contribuit cu materiale de construcție. Lucrările de reparație a gardului au durat aproximativ o lună, după care au fost efectuate și lucrări de finisare. La reconstrucția gardului a lucrat și Mazîl Iurie, pe care l-a văzut cu excavatorul, fiind lăsat în ograda bisericii pe perioada efectuării lucrărilor de reparație a gardului. A declarat că nu a cunoscut despre faptul că biserica este monument istoric, nici la numirea sa în calitate de paroh al bisericii nu i-au fost înmânate careva acte în acest sens, fiind numit și prezentat enoriașilor conform ordinii de numire;

(f.d. 130-132, vol. II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul Tofan Victor a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că nu cunoștea cui îi aparține biserica dată, inclusiv și gardul istoric. Cu Mitropolia nu a coordonat atunci când s-a hotărât să restabilească gardul bisericii. Nu a cunoscut despre statutul bisericii. La demolarea gradului au participat toți doritorii, inclusiv enoriași. Nu cunoaște dacă Mazîl Iurie a participat, deoarece nu era prezent la lucrările care se petreceau și nu a acordat ajutor enoriașilor. Nu a fost inițiativa sa, dar a creștinilor, această întrebare fiind ridicată la slujba de duminică, fiind prezentă și primarul Angela Zaporojan. S-a adresat verbal la Primărie pentru ajutor la construcția gardului. Consiliul Primăriei a acceptat să îi acorde un ajutor, din câte cunoaște în jurul de 90 000 lei.

Inculpatul Mazîl Iurie fiind audiat în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o și a declarat că în primăvara anului 2014, s-a oprit cu automobilul în fața bisericii din s. Colonița, mun. Chișinău din motiv că nu putea trece așa cum se efectuau lucrări de reparație a gardului, care era parțial ruinat. Locuitorii satului care

lucrau la reparația gardului cunoscând că deține un excavator l-au rugat să ajute. Peste 2 zile a venit cu excavatorul și a împins ruinele gardului, având în vedere că gardul era deja demolat, pentru a fi posibil reconstruirea gardului. De asemenea, fiind necesitatea de a lărgi fundamentul gardului, a săpat fundamentul gardului în lățime și adâncime, așa cum gardul se ruina din motiv că „fundamentul era construit din piatră moale, iar apa din ograda bisericii se scurgea peste gard. A executat lucrări cu excavatorul pe porțiunea de gard reconstruită de aproximativ 40-45 m., cealaltă porțiune de gard fiind în stare mai bună. Problema reparației gardului la biserică care era într-o stare avariata și prezenta pericol de ruinare, s-a discutat de mai multe ori, fiind propus ca fiecare locuitor al satului să contribuie cu mijloace financiare după posibilitate, având în vedere că gardul prezenta pericol pentru locuitorii satului, inclusiv pentru copii;

(f.d. 128-129, vol.

II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul Mazîl Iurie a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că el nu a demolat acel gard, doar a împins pietrele care erau în drum, a făcut loc și a săpat fundamentul gardului în adâncime și lățime cu excavatorul. Porțiunea de 40-45 metri de gard era demolată și reconstruită. El a lucrat la acel gard două zile, dar nu pe deplin.

Inculpata Zaporozjan Angela fiind audiată în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o și a declarat că în toamna anului 2013, fiind la biserica din sat. Colonița, părintele a ieșit în fața altarului și a întrebat cu ce probleme se confruntă locuitorii satului, enoriașii ridicând problema reparației gardului bisericii. Preotul a solicitat să expună și dânsa opinia la problema dată, pentru că nici nu era ce repara, gardul fiind practic ruinat. A promis să pună în discuție problema la ședința consiliului. Mai mult ca atât, având în vedere că pe teritoriul care este biserica se află și cimitirul, era de obligația sa ca primar să ofere careva ajutor. În luna decembrie când se aproba bugetul, s-a adresat Comisiei buget și finanțe pentru a pune în discuție problema alocării materialelor de construcție pentru reparația gardului bisericii. Din start a fost înțelegerea ca locuitorii satului de asemenea vor contribui la reparația gardului, iar primăria v-a asigura cu materiale de construcție, așa cum una din prerogativele administrației publice locale este de a menține cimitirele satului, inclusiv și gardurile cimitirelor. Aprobarea bugetului, se votează pe compartimente. La ședința Consiliului local, Ermenco Maria a solicitat

descifrarea sumei pentru amenajarea teritoriului în mărime de aproximativ 300 000 lei. A numit multe din lucrările preconizate, inclusiv și gardul de la biserică și cimitir. Bugetul pentru anul 2014 a fost votat unanim, decizia având putere juridică și urma să fie executată de primarul sat. Colonița. În luna februarie 2014 grupul de lucru format a chemat meșterii din sat și le-a solicitat sfatul ce lucrări urmează de efectuat. Când analizau ofertele a invitat meșterii pentru a vedea ce materiale sunt necesare. Inițial, în luna februarie, de la un agent economic din sat, care a oferit o reducere și preț avantajos, a comandat plasele din metal pentru gard. După ofertele avute, acesta a oferit cel mai bun preț. Suma de 100 000 lei, se repartizează pentru tot anul bugetar, fie pe trimestru, fie pe lună. Astfel, a fost comandată plasă pentru toate 3 părți a gardului. După comandarea plaselor, în luna iulie a fost încheiat al doilea contract, unde s-a comandat celelalte materiale de construcție necesare, anume nisip, piatră, fiind folosită inclusiv și piatra de la gradul vechi, pentru a fi posibil de ridicat stâlpii gardului și de montat plasa. A fost invitat un designer din sat, Bîzgu Tatiana, cu ajutorul căreia s-au făcut aceleași elemente pe gard precum erau la biserică, și anume s-a folosit aceeași piatră, structură, culoare. După efectuarea acestor lucrări s-a încheiat al treilea contract și s-a procurat piatra de Cosăuți, exact ca și pe biserică, fiind oferită o reducere bună, contribuind și agentul economic de la care s-a procurat materia primă cu o parte din piatra necesară. Astfel, au fost încheiate 3 contracte la reparația gardului cu 3 diferiți agenți economici, cu prestarea diferitor servicii, într-o perioadă diferită de timp. Consideră că nu poate un agent economic să aibă toate materialele necesare. Nu se știa costul gardului din start, nu se știa cu ce vor contribui locuitorii satului. Nu s-au investit în alte obiecte contrar legislației, acest gard a fost luat la balanța Primăriei s. Colonița, banii pentru reparația gardului bisericii fiind luați de la capitolul amenajarea teritoriului, decizia fiind executată corespunzător, nefiind nici obiecții la executarea bugetului pentru anul 2014, inclusiv cheltuieli în afara destinației. A declarat că bugetul pentru anul 2014 a fost rectificat de 4 ori, inclusiv și la capitolul amenajarea teritoriului, unde inițial a fost alocată suma de aproximativ 300 000 lei, ulterior fiind micșorată suma cu 100 000 lei, însă a rămas suma necesară pentru reparația gardului.

La ședința Consiliului când a fost rectificat bugetul anual nu au fost careva obiecții referitor la cheltuielile de la capitolul amenajarea teritoriului sau careva interdicții de a folosi banii alocați pentru reparația gardului. Mai mult ca atât, de două ori s-a verificat executarea bugetului pentru anul 2014, și anume în perioada decembrie 2015 de către Inspekția Financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor al R. Moldova, cât și de Direcția financiară mun.

Chișinău, care au verificat utilizarea banilor alocați de către mun. Chișinău. În rezultatul controlului de către Inspekția Financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor al R. Moldova, i-a fost înmănată prescripția, în care însă nu era indicat faptul încălcării divizării celor trei contracte, fiind indicate alte încălcări, dar încălcări la executarea bugetului pentru anul 2014 nu s-au stabilit. După construcția gardului, acesta a fost luat la balanța Primăriei s. Colonița, mun. Chișinău, biserica și cimitirul fiind amplasate pe teritoriul administrației publice locale, anterior chestiunea dată nefiind documentată.

Cunoștea de problema gardului bisericii de aproximativ 15 ani, acesta prezenta un pericol eminent, fiind periculos și ruinat, încă din anul 1984 gardul se ruina. De asemenea, cunoștea că biserica este monument istoric, însă nu avea la Primărie nici o confirmare în acest sens. Gardul nu este delimitat, împrejmuid atât cimitirul, cât și biserica, nu a cunoscut că gardul ar fi monument istoric, mai mult ca atât, din spusele profesoarei de istorie, Țoiu Olga, care s-a ocupat cu studierea istoriei satului, cunoștea că inițial biserica nu avea gard și doar aproximativ în anul 1970 s-a început construcția gardului de locuitorii satului din trei părți, o porțiune așa și rămânând din plasă în partea unde sunt casele oamenilor din sat;

(f.d. 133-138, vol.

II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel inculpatul Zaporojan Angela a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că materialele de construcție au fost procurate prin Decizia Consiliului, mai apoi luate la evidența Primăriei Colonița. În fiecare an are loc raportarea executării bugetului, la care obiecții în anul 2014 nu au fost, nici o decizie nu a fost luată contrar legii și consilierii nu au avut nici o obiecție, inclusiv și la alocarea materialelor de construcții a gardului cimitirului bisericii. Toate deciziile prin lege în decurs de 5 zile sunt supuse controlului cancelariei de stat și nu a primit nici o obiecție, mai mult ca atât când a fost executată această decizie, toate transferurile se fac prin trezoreria de stat, dacă acestea nu respectă legislația sau sunt contrare legii, atunci ele nu trec, ceea ce confirmă respectarea legislației la emiterea acestor decizii. Primarul este obligat să întrețină cimitirul inclusiv și gardul cimitirului. Acest gard se află lângă liceu, grădiniță și centru de sănătate. Pe lângă acest gard zilnic circulă sute de copii care în fiecare zi erau supuși pericolului. Porțile de la vale nu de deschideau și acest gard era legat de copac, pietrele de sus cădeau, era foarte periculos. Au cumpărat materiale pentru toate părțile, care sunt trei la număr. Oficial, nu cunoștea că gardul are statut de gard istoric. În luna decembrie, la

aprobarea bugetului în cadrul ședințelor comisiei, buget și finanțe pentru reparația gradului de la biserică au fost preconizate o sută mii lei, iar în luna februarie a anului următor a raportat despre executarea acestei decizii la care Consiliul nu a avut nici o obiecție. Prin decizia nr. 8/1 din 23 decembrie 2013 este descifrat și scris finisarea gardului de la biserică circa o sută mii lei la grupa pentru cheltuielile gospodăriei comunale destinate. Nu a divizat în trei contracte suma respectivă, suma de o sută mii a fost divizată pe semestre în anul 2014. Grupul de lucru din care face parte în ianuarie 2014 prin primul contract au fost procurate plăci de metal pentru trei părți gata confecționate pentru a monta gardul. Al doilea contract a fost în vara anului 2014 pentru restul materialelor ciment, nisip. Al treilea contract a fost încheiat în jur de 9000 lei pentru a procura piatra de la Cosăuți, pentru a face gardul ca și biserica și a procurat acea piatră la jumătate de preț, deoarece știa vânzătorul că este pentru gardul de la biserică. De aceea aceste trei contracte sunt în trei perioade diferite și la materiale diferite, care au fost procurate la cele mai mici prețuri posibile.

8.2. Necătând la faptul că inculpații Tofan Victor, Mazîl Iurie, Zaprojan Angela vina în comiterea infracțiunii incriminate nu au recunoscut-o, vinovăția acestora este constatată și prin următoarele mijloace de probă administrate la dosar, după cum urmează:

-declarațiile reprezentantului părții vătămate Primăria com. Colonița, mun. Chișinău, Vasile Braghiș care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că deține funcția de specialist în cadrul Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău, fiind o funcție publică de execuție, este membru al comisiei de achiziții. Referitor la reparația gardului bisericii și cimitirului din sat. Colonița, mun. Chișinău, prin decizia Consiliului sătesc Colonița, mun. Chișinău din decembrie 2013, a fost aprobat executarea bugetului pentru anul 2014, fiind alocate surse financiare de aproximativ 100 000 lei la capitolul amenajarea teritoriului și gospodăria comunală. Totodată, în nota informativă, cât și raportul contabilului-șef, era descifrată suma de 340 000 lei, inclusiv la una din poziții fiind indicat reparația gardului bisericii pentru care a fost alocată suma de 100 000 lei. Descifrarea acestei sume fiind și în procesul-verbal al ședinței consiliului local. După aprobarea bugetului pentru anul 2014, grupul de lucru a discutat în ședința operativă, procurarea materialelor în scopul executării deciziei Consiliului com. Colonița, mun. Chișinău. Reparația gardului bisericii a fost organizată și efectuată de biserică, la inițiativa preotului, cu locuitorii s. Colonița, mun. Chișinău așa cum o porțiune din gard era avariata, fiind într-o stare deplorabilă încă din anul 2012, în special partea reparată a gardului fiind menținută doar în proptele. Anterior, s-a discutat despre starea avariata a

gardului, atât la dările de seamă a Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău, cât și la întâlnirile cu locuitorii satului. Terenul cu suprafața de 0,49 ha pe care este situată biserica și cimitirul împrejmuit cu un singur gard, aparține administrației publice locale, patrimoniul fiind gestionat de către biserica ortodoxă. Totodată, a menționat că conform prevederilor legale responsabil de amenajarea cimitirelor sunt autoritățile locale și având în vedere că gardul dat înconjoară biserica și în mare parte cimitirul este competența administrației publice locale, și anume a Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău, de a amenaja aceste teritorii. A declarat că după executarea bugetului pentru anul 2014 la Consiliul com. Colonița, mun. Chișinău nu a fost pusă în discuție chestiunea privind utilizarea incorectă a banilor, mai mult ca atât, aceste cheltuieli au fost aprobate, iar reprezentanții Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău au fost de părerea că cheltuielile au fost efectuate conform destinației;

(f.d. 56-57, vol. II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel reprezentantul părții vătămate Primăria com. Colonița, mun. Chișinău, Vasile Braghiș a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat suplimentar că gardul istoric care împrejmuește cimitirul la ziua de astăzi și gradul reparat se află la balanța primăriei s. Colonița, se exploatează și careva obiecții referitor la apartenența acestui gard nu sunt.

-declarațiile martorului Glijin Olga care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că gardul bisericii s. Colonița, mun. Chișinău era Vechi fiind înclinat și menținut cu proptele din fier, prezentând pericol pentru persoane, din care motiv la ședința Comisiei buget și finanțe în decembrie anul 2013, s-a discutat problema renovării gardului pentru anul 2014 cu alocarea sumei de aproximativ 100 000 lei pentru reparația gardului. După avizul pozitiv al Comisiei buget și finanțe, membrul consiliului, Ermenco Maria, a ridicat întrebarea din ce este formată suma totală pentru amenajarea teritoriului satului. În cadrul consiliului a fost dat răspuns de către Primarul com. Colonița, mun. Chișinău, Zaporojan Angela, facându-se referire și la gardul bisericii. Pe parcursul anului 2014 au fost încheiate contracte pentru procurarea materialelor de construcție la restaurarea gardului bisericii. Consiliului i-a fost descifrat suma cheltuielilor în nota informativă la decizie, în anexă fiind indicate doar grupele prezentate și denumirea. Nota informativă a fost întocmită de ea și aprobată de direcție. Comisia nu are nici o legătură cu nota informativă. Dânsa prezintă nota informativă în perioada de vară direcției, apoi în luna decembrie este aprobată de consiliu. Nota informativă se semnează doar de ea, și nu se semnează de consilieri. În decembrie 2013 era alocată aproximativ suma 341 200 lei la capitolul amenajarea teritoriului s.

Colonița, ulterior a fost rectificat bugetul în ianuarie 2014, fiind micșorat bugetul la suma de 153 600 lei la capitolul cheltuielile pentru grădiniță. Consiliul doar a votat pentru modificarea dată și nu au fost careva discuții vizavi de chestiunea dată. A fost prezentă la ședința din 22.01.2014, unde a fost rectificat bugetul pentru anul 2014 și s-a convenit să fie executate acțiunile prioritare pentru s. Colonița, mun. Chișinău, inclusiv primarul, contabilul-șef, au hotărât care sunt lucrările necesare și prioritare. Pentru reconstrucția gardului bisericii au fost încheiate 3 contracte pentru diferite obiecte: unul pentru procurarea metalului, unul pentru procurarea pietrei, al treilea pentru restul materialelor de construcții. Toate trei contracte erau de valoare mică, până la suma de 40 000 lei, fiind finanțate de la un singur capitol - amenajarea teritoriului. Contractele care au fost încheiate erau până la 40 000 lei, fiind posibil de a fi încheiate fără cererea ofertei de preț. Proiectele celor trei contracte au fost pregătite de ea, fără nici o indicație. Grupul de lucru a considerat că preturile agenților autohtoni erau mai avantajoase economic. Inițial dânsa a semnat contractele, apoi au fost semnate de primar și contabil-șef. Sumele pentru contracte au fost alocate pentru materiale fără lucrări și manopere. Lucrările au fost efectuate de către locuitorii satului, fiind strânse pentru lucrări fonduri de către biserică. Cheltuielile indicate în decizie erau cu mult mai mici decât cele necesare. Este membru al grupului de lucru pentru achiziții a primăriei și cunoaște că cele trei contracte au fost întocmite în luni diferite, în februarie 2014, iulie 2014 și august 2014. Nu cunoaște un agent economic care să dispună de toate materialele necesare pentru restaurarea gardului. Nu au fost făcute cheltuieli contrar destinației, pentru că toate cheltuielile se efectuează prin Trezoreria de Stat, de asemenea în luna februarie-martie 2015 a fost raportat executarea bugetului pentru 2014. La consiliu nu a fost nici o întrebare cu privire la careva cheltuieli contrar destinației. Nu a cunoscut că gardul bisericii este monument istoric, nu este nici o placă care să informeze despre aceasta. Lucrări de reparație au fost efectuate doar în partea în care starea gardului era dezastruoasă și prezenta pericol;

(f.d. 37-39, vol. II)

-declarațiile martorului Ciocanu Sergiu care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că personal nu a fost niciodată la fața locului și doar din poze a văzut biserica din s. Colonița, mun. Chișinău și o parte din zidul bisericii, înscrisă în registrul monumentelor. A văzut în poze că a fost demolat o parte din zid. În conformitate cu legislația în vigoare, anume Regulamentul privind zonele protejate naturale și construite, zona de protecție a oricărui monument începe de la limita exterioară a terenului aferent

monumentului, respectiv ce se află pe interiorul terenului aferent monumentului care a fost construit, în timpul existenței fizice pentru acest monument, reprezintă parte integrantă a monumentului, inclusiv îngrădiri, fântâni, porți dependente. În conformitate cu legislația în vigoare, cel care intenționează careva lucrări la un monument istoric, urmează să înainteze Ministerului Culturii al R. Moldova cerere în acest sens la care se anexează schița de proiect a intervenției propuse. Ministerul Culturii al R. Moldova examinează solicitările de acest gen prin intermediul structurii specializate - Consiliul Național a Monumentelor Istorice. De la faza schiței de proiect, Primăria locală eliberează certificatul de urbanism, iar ulterior după ce se prezintă la Ministerul Culturii, proiectul de execuție în baza avizului obținut, cât și în baza autorizației de construire eliberată de Primărie, pot fi efectuate lucrări. Avizul se eliberează în baza discuțiilor Comisiei și se pune la vot. Fiind membru al Consiliului Național a Monumentelor Istorice nu ține minte să fi examinat careva cereri vizavi de Biserica „Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău. Consideră că gardul bisericii este zidul de incintă a Bisericii, care înconjoară monumentul istoric, biserica și care delimitează monumentul istoric. Calitatea de monument istoric se stabilește de două instituții, iar în situația în care gardul bisericii a fost construit cu 50 ani în urmă este considerat zid istoric. În conformitatea cu pozele prezentate și cu modul de punerea a pietrelor, gardul apare ca un zid construit în aceeași perioadă ca și biserică și anume aproximativ în perioada anilor 1960-1970. A mai declarat că, nu există o denumire specializată a acestei construcții a gardului. Nu la toate monumentele istorice sunt careva date a acestora, la unele din perioada sovietică au dosare de inventar. Nu cunoaște dacă monumentul istoric Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău are dosar de inventar la Ministerul Culturii al R. Moldova, dar o parte din dosare aflate în arhivă s-au pierdut, însă ce a rămas se păstrează la Agenția de inspectare și restaurare a monumentelor. Consideră că în situația dată, după prezentarea pozelor, gardul este parte componentă a monumentului, separat nu are statut de monument. Mai mult ca atât, potrivit Regulamentului privind zonele protejate natural și construite, se stabilesc în bază de proiect zonele de protecție. Nu cunoaște dacă a fost instituit astfel de proiect pentru Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, însă există o astfel de prevedere în regulament. Nu există în legislație așa cerință de a descrie monumentul istoric sau din ce este compus acesta, fiind indicat doar localitatea, genul și denumirea. Nici o biserică nu este indicată ca un complex arhitectural în cazul dat este indicat doar biserica. Distrugerea gardului duce dauna valorii monumentului. În regulamentul de deteriorarea a monumentelor este specificat că distrugerea monumentelor sau a părții integrante a

monumentelor este ilegală, stabilindu-se modul de calculare a prejudiciului, acest regulament fiind publicat în Monitorul Oficial al R. Moldova. De asemenea, în același regulament se indică că 200 m. până la limita exterioară a terenului aferent, reprezintă zonă de protecție. Este imposibil de afirmat că gardul a fost construit odată cu biserica, dar este construit conform modului epocii date. Nu cunoaște în ce stare era gardul până la reconstrucție. Astfel, din motiv că nici o prevedere legală nu explică dacă gardul sau care elemente fac parte din monumentul istoric, orice chestiune vizavi de acestea urmează a fi puse în discuție la Consiliul Național a monumentelor istorice. La moment, gardul construit este o construcție nouă și nu reprezintă parte componentă a monumentului istoric; (f.d. 40-43, vol. II)

-declarațiile martorului Bondari Oleg care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că în calitate de Inspector superior la Inspekția Financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor, a efectuat verificări în baza ordonanței emise de Inspectoratul de Poliție s. Ciocana, mun. Chișinău, anume a verificat corectitudinea cheltuielilor pentru gardul bisericii, inclusiv corectitudinea încheierii contractelor de valoare mică. În baza controlului s-a stabilit că autoritatea executivă a Primăriei s. Colonița, mun. Chișinău, contrar prevederilor legale privind finanțele publice locale, Legii „administrației publice locale”, Legii „privind deetatizarea proprietății publice”, a efectuat cheltuieli contrar destinației în sumă de peste 90 000 lei, și anume prin încheierea în anul 2014 a trei contracte de achiziții de valoare mică, fiind admisă divizarea achizițiilor publice prin încheierea a trei contracte separate în sumă totală de peste 90 000 lei. În anul 2014 au fost încheiate 3 contracte de achiziție de valoare mică în vedere procurării materialelor de construcție, în timp ce urma conform prevederilor legale să fie procurate aceste materiale în baza unui contract de achiziție, semnat în baza procedurii cererii-ofertelor de prețuri. Conform informației prezentate s-a stabilit că aceste cheltuieli au fost incluse în planul bugetar pentru anul respectiv, iar după efectuarea reparației, gardul nu a fost luat la balanța Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău. Mai mult ca atât, dacă gardul nu este la balanța Primăriei, atunci Consiliul sătesc Colonița, mun. Chișinău, nu putea să aloce careva mijloace bănești în acest scop. Consiliul alocă anual mijloace financiare pentru amenajarea teritoriului, însă nemijlocit alocarea mijloacelor financiare pentru construcția gardului nu s-a stabilit. A declarat că prin divizarea achizițiilor se limitează accesul altor agenți economici, nefiind stabilite ofertele altor agenți economici. La controlul efectuat și cu actul emis a luat cunoștință Primarul sat. Colonița, mun. Chișinău, iar explicații în scris nu au fost depuse, ce s-a comunicat verbal de primar s-a indicat în actul emis. În situația dată, obiectivul contractelor au fost

procurarea materialelor de construcție și puteau fi achiziționate de la un singur agent economic, materialele de construcție, dacă nu era posibil se efectua repetat doar cu-n singur agent economic. Dacă participă mai mulți agenți economici se aleg materialele de construcție la cel mai avantajos preț. Prin încheierea acestor contracte nu s-a stabilit prejudicierea bugetului local. Încheierea contractului în lipsa mijloacelor financiare este strict interzisă de lege, fiindcă creează datorii creditoare. Achizițiile se planifică anual și respectiv trimestrial în baza surselor financiare disponibile și respectiv în baza planului se semnează contractele de achiziții. Divizarea și planificarea achizițiilor sunt strâns legate și sunt interdependente. Trezoreria aplică ștampila pe contractul de achiziții și nu poate să accepte cheltuieli contrar destinației. Divizarea achizițiilor se sancționează administrativ conform art. 327/1 Cod Contravențional al R. Moldova și termenul de prescripție fiind de 3 luni. Conform explicațiilor verbale și cercetării la fața locului, în spatele bisericii se află cimitirul vechi. Consideră că dacă gardul era să fie a cimitirului, primăria putea să efectueze și era în drept să efectueze careva lucrări de reparație. Nu trebuie să selecteze autoritatea executivă, agentul economic, însă în baza invitațiilor urma să parvină ofertele. Nu este important că au fost încheiate contractele cu 3 agenți economici diferiți, însă la momentul controlului planul de achiziții anual nu s-a prezentat, dar nu s-a constatat lipsa acestuia, respectiv doar lipsa acestuia se sancționează administrativ. Divizarea se stabilește după obiectul contractului cât și destinație, iar în situația dată, obiectul contractelor au fost materialele de construcție, fiind criteriul de bază în cazul dat. Nu a fost atrasă la răspundere administrativă persoana responsabilă, expirând termenul de prescripție și controlul fiind la cererea organelor de drept. În cazul constatării ilegalităților urma să formeze un grup de lucru cu stabilirea atribuțiilor și funcția membrilor pentru fiecare în parte și în dependență de încălcarea propriu-zisă, urmau să fie sancționate potrivit Codului Contravențional al R. Moldova. De regulă, subiectul contravenției este secretarul sau președintele grupului de lucru pentru achiziții. Nu a primit indicații de la procuror pentru a nu atrage la răspundere contravențională, dar s-a constatat că banii au fost cheltuiți contrar destinației;

(f.d. 44-46, vol. II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel martorul Bondari Oleg a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că la data de 12 martie 2015 în baza unei solicitări a IP Ciocana a efectuat un control tematic pe aspectele expuse în solicitarea poliției. Conform solicitării urma a fi stabilită corectitudinea încheierii a trei contracte de achiziție și corectitudinea executării cheltuielilor care urmau a fi suportate în

urma încheierii contractului. Conform contractelor de achiziție, Primăria s. Colonița urma să procure un gard de fier, materialele de construcție și plăci din piatră. Totodată, în cadrul controlului s-a stabilit că obiectele contractelor menționate, materialele de construcție, piatra gardului de fier urmau a fi utilizate sau au fost utilizate pentru construcția gardului bisericii. Totodată, s-a accentuat faptul că potrivit prevederilor Legii privind administrația publică locală, Legii privind descentralizarea administrativă, Legea privind finanțele publice locale, Primăria urma să execute cheltuieli doar în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din subordine. Luând în considerare că biserica „Nașterea Maicii Domnului” este o persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietății bisericii ortodoxe primăria s. Colonița nu avea nici un temei de a efectua cheltuieli în acest sens. De asemenea, s-a stabilit că în cazul în care terenul pe care este amplasată biserica este și cimitirul vechi, iar în acest caz conform prevederilor sus-menționate în cazul luării la evidență a gardului cimitirului primăria putea să execute cheltuielile menționate.

-declarațiile martorului Tintiuc Sergiu care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că SRL „Tincomert-Grup”, a cărui administrator este, a furnizat Primăriei s. Colonița materiale de construcție în anul 2014, însă nu ține minte data cât și ce materiale de construcție au fost livrate. Marfa a fost livrată și respectiv prețul a fost achitat;

(f.d. 47, vol. II)

-declarațiile martorului Ștefăniță Ion care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că prin procesul-verbal de constatare s-a constatat intervenția în zona de protecție a bisericii din s. Colonița, mun. Chișinău prin construcții ilegale, demolarea gardului istoric parte componentă a monumentului pe o distanță de peste 100 metri, din partea dreaptă a bisericii, iar cel din partea stângă fiind păstrat intact. Faptul dat s-a constatat în componența a încă 2 specialiști, Grișca Dumitru și Nicolăiescu Alexandru. Potrivit Legii „privind ocrotirea monumentelor” nr. 1530-XII din 22.06.1993, orice intervenție urmează să fie efectuată în cadrul unui obiectiv, în cazul dat monumentul istoric, cu acordul Consiliului Național al monumentelor istorice, însă acest fapt nu a fost efectuat. Lucrările asupra monumentului istoric, biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, nu au fost autorizate nici ca schiță de proiect. Este membru al Consiliul Național al monumentelor istorice din 2009, cunoaște că nu a fost pusă în discuție această chestiune. A fost la fața locului în satul Colonița, mun. Chișinău de 2 ori, fiind anexate și imagini la procesul-verbal, care au fost făcute. Confirmă că 45 m. de gard a fost demolat. Este Regulamentul privind protecția zonelor construite și naturale, în vigoare din 2000, care prevede că zona de protecție în mediu

urban este de 100 m., mediul rural - 150 m. și 250 m. în afara localității. A menționat că gardul bisericii este parte componentă a obiectului cu statut protejat. Zona de protecție începe de la gardul istoric. Din volumul lucrărilor efectuate, materialele, care urmează a fi procurate, s-a constatat prejudiciul și care urmează să fie reconstituit monumentul istoric la starea inițială, suma prejudiciului fiind indicată în raportul de evaluare. Se reconstituie prin același material și urmează să fie reconstruit analogic cu gardul din partea stângă, după înălțime, grosime. A declarat că Agenția de inspectare și restaurare a monumentelor are pașaport pe monumentul istoric din satul Colonița, mun. Chișinău. Pașaportul monumentului este format din descrierea monumentului și partea fotografică în care sunt incluse imaginile monumentului. Analizând materialele, formele construcției, tehnica construcției, constată autenticitatea istorică a gardului. Consideră că gardul a fost construit odată cu biserica. În Monitorul Oficial a fost publicată lista monumentelor istorice, fiind indicat și monumentul istoric, biserica din satul Colonița, mun. Chișinău. Zona de protecție în cazul dat constituie 150 m. de la gardul bisericii, fiind mediu rural. În preajma bisericii în partea de sus este amplasat cimitirul, gardul fiind analogic. Gardul aparține bisericii și cimitirului fiind aceeași tehnică, același material. A fost studiat pașaportul monumentului dat din satul Colonița, mun. Chișinău. Potrivit art. 42 al Legii „privind ocrotirea monumentelor” nr. 1530-XII din 22.06.1993, responsabil pentru evidența, conservarea monumentelor istorice, cât și montarea tăblițelor de protecție este administrația publică locală și administrația publică centrală. În R. Moldova nu este un regulament care să prevadă că gardul este parte componentă a monumentului istoric, însă în cazul dat analizând materialul folosit, tehnica construcției s-a dedus că gardul este parte componentă a monumentului istoric. Nu a fost comunicat Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău despre întocmirea pașapoartelor monumentelor istorice, dar s-a emis o circulară de către Agenția de inspectare și restaurare a monumentelor și s-a chestionat despre faptul ce buget se alocă pentru restaurare, întreținere, dacă se duce evidența monumentelor, însă din câte cunoaște doar 7% duc evidența. Ulterior, au fost făcute modificări în legislație, unde s-a introdus o condiție, de a informa despre construcția care urmează a fi efectuată la obiectivele protejate;

(f.d. 48-50, vol. II)

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel martorul Ștefăniță Ion a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. A indicat că în anul 2014 împreună cu alți doi specialiști a constatat la fața locului intervenții ilegale asupra obiectivului statutului protejat Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, monument istoric și arhitectura

națională inclus în registrul monumentelor al RM sub numărul 282. La fața locului s-a constatat demolarea gardului istoric parte componentă integrantă a obiectivului protejat. A reiterat că orice intervenție la obiectivele cu statut protejat conform Legii nr. 15/30 din 22 iunie 1993, art. 16 alin. (2) se face doar cu avizul pozitiv al Consiliului Național a monumentelor istorice din cadrul Ministerului Culturii. Ori în cazul intervențiilor care au fost constatate la Biserica Nașterea Maicii Domnului” asemenea aprobări lipsesc.

-declarațiile martorului Oleacu Claudia care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că din anul 1983 activează în calitate de secretar al Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău, fiind persoana care contrasemnează toate deciziile Consiliului com. Colonița, mun. Chișinău, cât și corespondența, însă nu ține minte ca în 2014, parohul din sat. Colonița, mun. Chișinău să fi înaintat cerere privind finanțarea construcției sau reconstrucției bisericii, în general. În luna decembrie 2013 la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău când a fost aprobat în a doua lectură bugetul pentru anul 2014, au fost alocate mijloace financiare pentru anumite lucrări la gardul bisericii, aceasta fiind amplasată într-o regiune populată a satului, gardul fiind într-o stare deplorabilă, avariata și prezenta pericol pentru locuitorii satului. Astfel, au fost alocate surse financiare pentru reparația gardului, însă în partea dispozitivă a deciziei nu a fost specificat acest fapt, dar a fost prezentată nota informativă a contabilului-șef, care a fost pusă în discuție și date explicații vizavi de lucrările necesare, de asemenea fiind date explicații și la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău de către primarul, Zaporojan Angela, întrebările fiind adresate de consilierul Iarmenco Maria. Potrivit deciziei Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău urma să fie alocată suma de 300 000 lei la capitolul amenajarea teritoriului, însă la data de 22.01.2014 la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău a fost modificat bugetul pentru anul 2014. Nu cunoaște cine a participat la reconstrucția gardului, cât și cine a organizat lucrările de reconstrucție a gardului, acesta împrejmuid atât biserica, cât și cimitirul, o parte din gard fiind construit din piatră și o parte din plasă. Responsabil pentru amenajarea cimitirelor este Primăria com. Colonița, mun. Chișinău. A declarat că nu au fost stabilite obiecții la executarea bugetului pentru anul 2014, mijloacele financiare alocate fiind utilizate conform destinației, iar în perioada anului 2014 nu a fost supusă controlului de către Curtea de Conturi a R. Moldova;
(f.d. 51-52, vol. II)

-declarațiile martorului Iarmenco Maria care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că în perioada anilor 2011-2014 a fost consilier a s. Colonița, mun. Chișinău, fiind membru al Partidului Liberal. A

participat la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău în luna decembrie 2013 privind aprobarea bugetului pentru 2014 în a doua lectură, potrivit deciziei vizate fiind alocate peste 300 000 lei la capitolul amenajarea teritoriului și gospodăria comunală, însă nu ține minte dacă în decizie au fost descifrate sumele alocate. De asemenea, fiind membru a Comisiei buget și finanțe a Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău, la ședință nu a fost prezentată descifrarea sumelor alocate, însă s-a discutat despre destinația cheltuielilor, contabila nefiind bine documentată, consideră că nota informativă prezentată de aceasta nu putea fi întocmită de ea, având în vedere că era nou-angajată și urma la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău ca primarul s. Colonița, mun. Chișinău să aducă claritate vizavi de descifrarea sumelor alocate. La ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău, dânsa a adresat întrebări primarului cu privire la descifrarea, inclusiv a sumei alocate la capitolul gospodărie comunală. Mijloacele financiare alocate la capitolul amenajarea teritoriului și gospodărie comunală urmau să fie utilizate pentru efectuarea lucrărilor de iluminare și pentru gardul cimitirului, însă la moment nu au apărut suspiciuni, fiind 3 cimitire în com. Colonița, mun. Chișinău. Mai mult ca atât, în decizia Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău au fost indicate careva date, însă la ședința Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău s-au operat cu alte date. Cunoaște că biserica din s. Colonița este monument istoric încă din perioada 2003-2007, când a fost atribuit acest statut, la acel moment executând atribuțiile de primar a s. Colonița. Gardul împrejmuiește atât biserica, cât și cimitirul, fiind format din pietre în forma unui zid și construit odată cu biserica. Consideră că gardul nu prezenta pericol pentru locuitorii satului, fiind doar învechit și pe alocuri cădeau pietre ca la oricare monument istoric; (f.d. 53-55, vol. II)

-declarațiile martorului Cernei Galina care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că este originară a s. Colonița, mun. Chișinău, cunoaște că biserica din sat a fost construită în 1904- 1914, iar gardul bisericii din com. Colonița, mun. Chișinău era ruinat încă din perioada în care învăța la școală în perioada anilor 1964-1974. În anul 1970-1971, sovhozul din s. Colonița, mun. Chișinău, a reparat din temelie gardul bisericii, în timp fiind efectuate reparații cosmetice, iar în 2014 au fost efectuate lucrări de reparație a gardului care a fost construit în perioada 1970-1971, acesta fiind de asemenea ruinat, înclinat și montate proptele pentru a-l menține. În 2013-2014, locuitorii satului au transmis bani la biserică, atât pentru reparația gardului, cât și pentru alte reparații la biserică, personal a contribuit cu suma de 300 lei. Nu a cunoscut despre faptul că biserica sau gardul acesteia este monument istoric. A declarat că, și la biserică au fost efectuate lucrări de reparație în

perioada 2010- 2014 fiind schimbate geamurile, la acel moment primar fiind Ermenco Maria;
(f.d. 123-125, vol. II)

-declarațiile martorului Capsamun Parascovia care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că s-a născut și locuiește în com. Colonița, mun. Chișinău. Merge la serviciu pe lângă biserică și cunoaște că gardul bisericii prezenta pericol, fiind înclinat spre drum. Era riscul să năruiască oricând, pe lângă gard treceau copii de la școală, cât și locuitorii satului. Despre reparația gardului bisericii s-a discutat la biserică, locuitorii satului fiind de acord să repare gardul. La reparația gardului au participat locuitorii satului, iar despre contribuția primăriei la reparația acestui gard nu cunoaște. La lucrările de reparație a gardului l-a văzut, inclusiv și pe Mazîl Iurie, însă fără excavator. Gardul bisericii a fost construit cu mult timp în urmă, încă în perioada când învăța la școală, dar până la construcția acestuia nu ține minte ce era. Nu a cunoscut că biserica este monument istoric;

(f.d. 126-127, vol.

II)

-ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 28.10.2014 și 02.04.2015;

(f.d.1-3, vol.

I)

-procesul-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii, Ștefaniță Ion, Grișca Dumitru și Nicolaescu Alexandru, prin care s-a constatat cu referire la intervențiile ilegale în zona de protecție a Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău, demolarea gardului istoric din piatră. Lucrările de demolare nefiind coordonate;
(f.d. 27-28, vol. I)

-anexa nr. 1 la decizia Consiliului sătesc Colonița nr. 1/1 din 22.01.2014;

(f.d.31,
vol. I)

-factura fiscală nr.DV2700374 din 21.08.2014, prin care s-a procurat „Clei Class” în sumă de 1500 lei, contrasemnată de Zaporojan Angela, furnizorul fiind SC „Sistem Binar”;
(f.d. 32, vol. I)

-proces-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, cu planșă

fotografică, cu participarea specialistului, Mutu Nicolae și Ștefaniță Ion, prin care s-a constatat că obiectul cercetării îl constituie gardul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău, unde în partea stângă de la poarta bisericii se întinde un gard vechi din piatră de culoare sură cu lungimea de 26 m și lățimea de 60 cm., în partea dreaptă, este un gard nou de culoare galbenă cu elemente de fier de culoare neagră cu lungimea de 45 m. și lățimea de 60 cm., careva urme a gardului de culoare sură nu se mai regăsesc pe porțiunea de teren unde a fost construit gardul nou. Gardul vechi este parte componentă a monumentului istoric cu statut protejat, intervențiile pentru construcția gardului nou a avut loc pe locul gardului istoric-vechi;
(f.d. 38-39, vol. I)

-ordonanța de recunoaștere și anexare a documentelor din 25.06.2015, prin care s-a recunoscut raportul de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău, prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia, drept document în cauza penală nr. 2014488033;
(f.d. 66, vol. I)

-raportul de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia nr. 01-05/105 din 24.06.2015, elaborat de către Ștefaniță Ion, Directorul General al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor de pe lângă Ministerul Culturii al R. Moldova, prin care se constată că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău este monument de arhitectură, inclus în Registrul monumentelor R. Moldova, sub nr. 282, protejat de stat. Conform art. 16 al Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530-XII din 22.06.1993, unicul organ de avizare a unor asemenea lucrări este Consiliul Național al Monumentelor Istorice din cadrul Ministerului Culturii al R. Moldova. Cu referire la valoarea istorică a porțiunii de gard demolate, confirmă ca gardul din preajma Bisericii este parte integrantă a monumentului cu statut protejat, și are încărcătură istorică, datat cu anul 1914. Prin intervențiile efectuate pe parcursul anului 2014 în cadrul obiectivului cu statut protejat, fapt constatat la data de 11.09.2014, lucrările date nefiind coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu, a făcut ca autenticitatea să fie afectată, iar aplicarea materialelor de construcție fiind străine monumentului de arhitectură, prin urmare aceste lucrări nu au respectat normele de restaurare, internațional acceptate. Prejudiciul adus obiectivului cu statut protejat, este egal cu cheltuielile necesare reconstruirii acestui gard istoric ce constituie fonduri financiare în valoare de 90 000 lei;

I)

-ordonanța privind recunoașterea și anexarea documentelor din 25.06.2015, prin care s-a recunoscut actul privind rezultatele inspecției financiare tematicе efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău, explicația cet. Zaporojan Angela, contractul nr. 45 din 29.08.2014, ordinul de plată, factura fiscală nr. PB0194099 din 29.08.2014, contractul nr. 34 din 28.07.2014, ordinul de plată, factura fiscală nr. FB5978905 din 14.08.2014, contractul nr. 15 din 20.02.2014, ordinul de plată, factura fiscală nr. WB0143437 din 10.04.2014, drept document în cauza penală nr. 2014488033;

(f.d. 104, vol. I)

-actul privind rezultatele inspecției financiare tematicе efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău din 12.03.2015, emis de inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a finanțelor publice locale, Bondari Oleg și inspectorul, Andoni Liviu, din cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, pentru perioada de activitate 01.01.2014 - 28.02.2015, potrivit căruia Primăria s. Colonița, mun. Chișinău în scopul contribuției la construcția gardului din preajma Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău a semnat 3 contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 654,50 lei. Autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială, iar ținând cont că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău este persoană juridică cu patrimoniu distinct, proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, autoritățile publice locale n-au avut nici un temei legal de a efectua cheltuieli în acest sens, prin urmare, Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, contrar prevederilor legale a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite în cuantum de 95 654,50 lei. S-a stabilit că pe terenul cu nr. cadastral 0149110.070 pe care este amplasată Biserica s. Colonița, mun. Chișinău se află și cimitirul vechi, pentru care autoritățile publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul amenajării și întreținerii cimitirelor, însă în acest caz este necesară reflectarea gardului la bilanțul autorității publice locale. În ceea ce privește contractele de achiziții semnate de primărie, s-a stabilit că autoritatea contractantă, contrar prevederilor pct. 4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 148 din 14.02.2008, a identificat și selectat agenții economici vizați fără a lua în calcul competența managerială, experiența, buna reputație, asigurarea cu personal calificat, dotarea tehnică, capacitatea financiară, precum și achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii

în conformitate cu legislația, aceștia n-au confirmat calificarea lor corespunzătoare obiectului contractului de achiziție publică prin prezentarea documentelor confirmative. Totodată, s-a stabilit că Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, cu scopul aplicării procedurilor de achiziție de valoare mică și evitării procedurii de achiziție publică, a admis divizarea achizițiilor prin încheierea acestor trei contracte separat, în valoare totală de 95 654,50 lei;

(f.d. 89-90, vol. I)

-contractul nr. 45 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 29.08.2014, încheiat între SRL „Stadrom Grup” reprezentată prin directorul Stadnițchi Veceslav, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea plăcilor de piatră din Cosăuți, suma totală a contractului constituind 8 000 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer;

(f.d. 92, vol. I)

-anexa nr. 1 la contractul nr.45 din 29.08.2014, ordin de plată nr. 278 din 11.09.2014, factura fiscală nr. PB din 0194099, prin care se constată că s-a procurat și respectiv s-a achitat, plăci de piatră din Cosăuți în sumă de 8000 lei;

(f.d. 93-95, vol. I)

-contractul nr. 34 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică din 28.07.2014, încheiat între SRL „Tincomert Grup”, reprezentată prin directorul Tintiuc Sergiu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea materialelor de construcție, suma totală a contractului constituind 47 895,50 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer;

(f.d. 96, vol. I)

-anexa nr. 1 la contractul nr. 34 din 28.07.2014, ordinul de plată nr. 50 din 10.08.2014 și factura fiscală nr. FB5978905 din 14.08.2014, prin care s-a procurat, cherestea în sumă de 7800 lei, armatură d. 12 mm în sumă de 8040 lei, armatură d. 6 mm în sumă de 2109 lei, ciment în sumă de 15750 lei, pietriș 5x20 în sumă de 4092 lei, nisip în sumă de 3854 lei și prundiș PGS în sumă de 6250,50 lei, în total suma de 47 895,50 lei, și respectiv achitată SC „Tincomert-Grup”;

I)

-contractul nr. 15 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 20.02.2014, semnat între SRL „Metal-Exim”, reprezentată prin directorul, Ursu Valeriu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaprojan Angela, în calitate de beneficiar, au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea/confecționarea gardului din fier din elemente forjate, suma totală a contractului constituind 39795 lei, cu achitarea prin transfer, conform facturii 100 % avans;

(f.d. 100, vol. I)

-anexa nr. 1 la contractul nr. 15 din 20.02.2014, ordinul de plată din 07.03.2014, factura fiscală nr. WB0143437 din 10.02.2014 prin care s-a procurat gard din fier cu elemente forjate, și respectiv, s-a achitat suma de 39 795 lei;

(f.d. 101-103, vol.

I)

-ordonanța privind recunoașterea și anexarea a documentelor din 30.06.2015, prin care s-a recunoscut procesul-verbal al Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău nr. 8 din 23.12.2013, cu anexe și nota informativă, procesul-verbal al Consiliului s. Colonița, mun. Chișinău nr. 1 din 22.01.2014 cu anexe, drept document în cauza penală nr. 2014488033;

(f.d. 147, vol. I)

-extrasul din planul cadastral a sectorului 0149110, extrasul din Registrul bunurilor imobile 0149110070, prin care se constată că terenul cu nr. cadastral 0149110.070, suprafața 0,4598 ha, aparține sat. Colonița, mun. Chișinău;

(f.d. 25-26, vol.

II)

-informația nr. 04-09/1293 din 19.04.2016, prin care Ministerul Culturii al R. Moldova, în persoana Viceministrului, Postică Gheorghe, comunică că nu dispune de dosare tehnice (pașapoarte) a monumentelor înscrise în Registrul monumentelor R. Moldova, ocrotite de stat;

(f.d. 84, vol. II)

-informația nr. 03-03/77 din 06.04.2016, prin care Primăria mun. Chișinău, Direcția Culturală, informează că Bisericile din mun. Chișinău nu se

află în subordinea Direcției Cultură. De asemenea, monumentele istorice nu sunt gestionate de către Direcția Cultură și respectiv, nu dețin dosarul tehnic al Biserici „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău;
(f.d. 86, vol. II)

8.3. Colegiul Penal constată că instanța de fond greșit a concluzionat că acuzațiile aduse lui Tofan Victor, Mazîl Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal (redacția Legii din 12.06.2003) și inculpatei Zaporojan Angela în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal nu s-au confirmat și urmează a fi desființate prin pronunțarea sentinței de achitare a inculpaților pe motivul că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând probele administrate în cursul de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în instanța de fond, cercetate și verificate în instanța de apel, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborărilor consideră că acțiunile infracționale ale **inculpaților Tofan Victor XXX și Mazîl Iurie XXX** cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de **art. 221 Cod Penal al RM (redacția Legii din 12.06.2003)** - *deteriorarea intenționată a monumentului istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului*, iar acțiunile infracționale ale **inculpatei Zaporojan Angela XXX** cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de **art. 328 alin. (1) Cod Penal al RM** - *depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni, care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

8.4. Întru susținerea concluziei sale, instanța de apel relevă potrivit Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993 se atestă că „Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Colonița constituie monument de arhitectură de importanță națională ocrotit de stat.

8.4.1. Potrivit procesului-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii Ștefaniță Ion, Grișca Dumitru și Nicolaescu Alexandru, fiind evaluată starea edificiului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, or. Colonița, ce reprezintă un monument de arhitectură de importanță națională, înscris în Registrul monumentelor ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1531-XII din 22.06.1993, sub numărul 282 s-a constatat cu referire la intervențiile ilegale în zona de protecție a Bisericii „Nașterea

Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău *„demolarea gardului istoric din piatră, lucrările generale nefiind coordonate”*.

Din procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16 octombrie 2014, cu participarea specialiștilor Ion Ștefăniță și Mutu Nicolae rezultă că obiectul cercetării îl constituie gardul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău, unde în partea stângă de la poarta bisericii se întinde un gard vechi din piatră de culoare sură cu lungimea de 26 m și lățimea de 60 cm., în partea dreaptă, este un gard nou de culoare galbenă cu elemente de fier de culoare neagră cu lungimea de 45 m. și lățimea de 60 cm., *careva urme a gardului de culoare sură nu se mai regăsesc pe porțiunea de teren unde a fost construit gardul nou. Gardul vechi este parte componentă a monumentului istoric cu statut protejat, intervențiile pentru construcția gardului nou a avut loc pe locul gardului istoric-vechi.*

Din conținutul raportului de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia rezultă că Agenția de inspectare și restaurare a monumentelor confirmă că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița este monument de arhitectură, inclusă în Registrul monumentelor RM, cu nr. 282, protejat de stat. Conform art. 16 al Legii „ocrotirii monumentelor” nr. 1530 din 22 iunie 1993 unicul organ de avizare a unor asemenea lucrări este Consiliul Național al Monumentelor Istorice din cadrul Ministerului Culturii, iar potrivit art. 16 alin. (2), metodologiile, normativele și reglementările din domeniul ocrotirii monumentelor, proiectele de intervenții la monumentele istorice, artă și arhitectură și în zonele lor de protecție, în zonele construite cu statut de monument sunt aprobate conform etapelor de execuție (schiță de proiect și proiect de execuție) de către Ministerul Culturii în baza avizului Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

Cu referință la valoarea istorică a porțiunii de gard demolate se confirmă că gradul din preajma Bisericii este parte integrată a monumentului cu statut protejat și are încărcătură istorică, datat cu anul 1914. Prin intervențiile efectuate pe parcursul anului 2014 în cadrul obiectivului cu statut protejat (constatate de Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor la data de 11.09.2014) lucrările date nefiind coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu, a făcut ca autenticitatea să fie afectată, iar aplicarea materialelor de construcție fiind străine monumentului de arhitectură, prin urmare aceste lucrări nu au respectat normele de restaurare, internațional acceptate.

8.4.2. Așadar, Colegiul Penal apreciind prin coroborare probele administrate la dosar și anume procesul-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii Ștefaniță Ion, Grișca Dumitru și Nicolaescu Alexandru, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16 octombrie 2014, raportului de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău din 24.06.2015 în acord cu Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993 stabilește că „Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Colonița constituie monument de arhitectură de importanță națională ocrotit de stat, iar gardul din preajma Bisericii este parte integrantă a monumentului cu statut protejat și are încărcătură istorică, datat cu anul 1914.

La fel, instanța de apel atestă că intervențiile efectuate pe parcursul anului 2014 în cadrul obiectivului cu statut protejat, aceste lucrări nu au fost coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu, astfel după cum reglementează prevederile art. 16 din Legea „privind ocrotirea monumentelor” nr. 1530 din 22 iunie 1993.

Astfel, ca urmare a faptului că aceste lucrări nu au fost coordonate, avizate cu instituția specializată pe domeniu a determinat ca autenticitatea să fie afectată, iar aplicarea materialelor de construcție fiind străine monumentului de arhitectură, prin urmare aceste lucrări nu au respectat normele de restaurare, internațional acceptate.

8.4.3. În susținerea concluziilor formulate supra și în contextul aprecierii probelor administrate la dosar și care în ansamblu confirmă vinovăția inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie în comiterea infracțiunii de „deteriorarea intenționată a monumentului istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului”, Colegiul Penal apreciază ca fiind pertinente și concludente declarațiile martorului Ciocanu Sergiu prin care se atestă că în conformitate cu Regulamentul privind zonele protejate naturale și construite, zona de protecție a oricărui monument începe de la limita exterioară a terenului aferent monumentului, respectiv ce se află pe interiorul terenului aferent monumentului care a fost construit, în timpul existenței fizice pentru acest monument, reprezintă parte integrantă a monumentului, inclusiv îngrădiri, fântâni, porți dependente. În conformitate cu legislația în vigoare, cel care intenționează careva lucrări la un monument istoric, urmează să înainteze Ministerului Culturii al R. Moldova cerere în acest sens la care se anexează schița de proiect a intervenției propuse. Ministerul Culturii al R. Moldova examinează solicitările de acest gen prin intermediul structurii specializate -

Consiliul Național a Monumentelor Istorice. De la faza schiței de proiect, Primăria locală eliberează certificatul de urbanism, iar ulterior după ce se prezintă la Ministerul Culturii, proiectul de execuție în baza avizului obținut, cât și în baza autorizației de construire eliberată de Primărie, pot fi efectuate lucrări.

Martorul Ciocanu Sergiu fiind membru al Consiliului Național a Monumentelor Istorice nu a examinat careva cereri vizavi de Biserica „Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău.

Instanța de apel apreciază ca fiind pertinente și concludente declarațiile martorului Ștefaniță Ion, din conținutul cărora se atestă că lucrările asupra monumentului istoric, biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, nu au fost autorizate nici ca schiță de proiect.

Martorul Ștefaniță Ion fiind membru al Consiliul Național al monumentelor istorice din 2009 a menționat că gardul bisericii este parte componentă a obiectului cu statut protejat. Zona de protecție începe de la gardul istoric. Din volumul lucrărilor efectuate, materialele, care urmează a fi procurate, s-a constatat prejudiciul și care urmează să fie reconstituit monumentul istoric la starea inițială, suma prejudiciului fiind indicată în raportul de evaluare. Se reconstituie prin același material și urmează să fie reconstruit analogic cu gardul din partea stângă, după înălțime, grosime. Agenția de inspectare și restaurare a monumentelor are pașaport pe monumentul istoric din satul Colonița, mun. Chișinău. Pașaportul monumentului este format din descrierea monumentului și partea fotografică în care sunt incluse imaginile monumentului. Analizând materialele, formele construcției, tehnica construcției, constată autenticitatea istorică a gardului. Consideră că gardul a fost construit odată cu biserica.

8.4.4. Aprecierea instanței de fond referitor la probele administrate de acuzatorul de stat, și anume procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, raportul evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău nr. 01-05/105 din 24.06.2015, declarațiile specialiștilor Ștefăniță Ion și Ciocanu Sergiu ca fiind superficiale și neîntemeiate, pe motivul necesității prezentării unor concluzii ale experților, consemnate în raport de expertiză nu poate fi reținută ca fiind pertinentă de către instanța de apel, or, aceste concluzii sunt în neconcordanță cu prevederile art. 27 alin. (2) Cod procedură penală, care reglementează că nicio probă nu are putere probantă dinainte stabilită, precum și cu prevederile art. 97 Cod procedură penală care reglementează în

mod exhaustiv circumstanțele care se constată prin anumite mijloace de probă.

Or, sarcina instanței de fond ce derivă din prevederile art. 101 alin. (1) Cod procedură penală era de a aprecia fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

8.5. Astfel, pornind de la prevederile legale relevante speței, și anume Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993, Legea „privind ocrotirea monumentelor” nr. 1530 din 22 iunie 1993, Regulamentul privind zonele protejate naturale și construite, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000 în coraport cu materialele scrise acumulate la faza urmăririi penale, dintre care procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014, raportul evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița, mun. Chișinău nr. 01-05/105 din 24.06.2015 și în raport cu declarațiile specialiștilor Ștefăniță Ion și Ciocanu Sergiu, Colegiul Penal stabilește că sistemul de probe administrate în acest sens de acuzatorul de stat este unul pertinent și concludent și care permit stabilirea certă, fără contradicții, a unor acțiuni prejudiciabile care au fost comise de către inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie admise în mod intenționat față de „deteriorarea intenționată a monumentului istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului”.

8.6. În continuare, instanța de apel reține că în conformitate cu prevederile pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B din Regulamentul privind zonele protejate naturale și construite, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000, *pînă la definitivarea studiilor de fundamentare a zonelor protejate, incluse în documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, documentația pentru eliberarea certificatului de urbanism în vederea proiectării lucrărilor de construcție, modificare sau reconstrucție pe o rază de 100 m în localitățile urbane, 200 m în localitățile rurale și 500 m în afara localităților față de limita exterioară a teritoriilor aferente monumentelor de nivel național, se va elabora în coordonare cu Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului.*

În contextul normei legale precitată supra, Colegiul Penal atestă netemeinicia concluziilor instanței de fond care în susținerea poziției de achitare a inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie, a indicat că nu a fost prezentată nicio probă, care să confirme elementarul, care este distanța reală de la însuși peretele Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” și însuși gardul,

respectiv, se operează cu distanța concretă care însă nu a fost supusă măsurării elementare, în consecință nu poate fi imputat faptul că s-ar fi intervenit în zona protejată, deoarece distanța respectivă nu se calculează de la „perete” după cum a invocat în mod eronat instanța de fond, ci „de la limita exterioară a teritoriilor aferente monumentelor de nivel național”, astfel după este expres reglementat la pct. 3) din capitolul IV, subcapitolul B din Regulamentul privind zonele protejate naturale și construite.

În speță, specialistul Ștefăniță Ion, membru al Consiliul Național al monumentelor istorice din 2009 rezultă că gardul se află la limita teritoriului aferent Bisericii, din care motive se apreciază că careva măsurări nefiind necesare de efectuat, deoarece distanța de 200 m. urma a fi calculată de la gardul care a fost deteriorat.

Totodată, martorul Ștefăniță Ion, membru al Consiliul Național al monumentelor istorice din 2009 a indicat că gradul bisericii este parte componentă a obiectului cu statut protejat, iar zona de protecție începe de la gradul istoric.

8.6.1. În altă ordine de idei, Colegiul Penal nu poate reține ca fiind pertinente concluziile instanței de fond bazate pe declarațiile inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie referitor la faptul că în speță lipsește latura subiectivă a infracțiunii ca urmare a faptului că inculpații nu au cunoscut că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița este inclusă în lista monumentelor istorice luate sub ocrotirea statului, nu poate constitui temei de achitare a inculpaților, în contextul în care informația despre atribuirea obiectivului indicat la categoria monumentelor istorice ocrotite de stat a fost publicată în Monitorul Oficial, iar obligația inculpaților era de a respecta prevederile legii.

8.6.2. În cadrul cercetării judecătorești, Colegiul Penal a stabilit că participarea inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie la participarea deteriorării gradului, care constituie monument istoric rezultă inclusiv din declarațiile date de inculpați, susținute și în cadrul instanței de apel.

În acest sens, instanța de apel notează că inculpatul Tofan Victor a indicat că a apelat la locuitorii satului în vederea reconstruirii gardului Bisericii. Or, dânsul în calitate de paroh al Bisericii era posesorul legal al acesteia în momentul comiterii infracțiunii, iar fără acordul lui și voința lui aceste lucrări nu puteau fi efectuate.

La fel, inculpatul Mazîl Iurie în cadrul audierii sale a confirmat că el a

venit cu excavatorul și a împins ruinele gardului, având în vedere că gardul era deja demolat, pentru a fi posibil reconstruirea gardului. De asemenea, fiind necesitatea de a lărgi fundamentul gardului, a săpat fundamentul gardului în lățime și adâncime, așa cum gardul se ruina din motiv că „fundamentul era construit din piatră moale, iar apa din ograda bisericii se scurgea peste gard. A executat lucrări cu excavatorul pe porțiunea de gard reconstruită de aproximativ 40-45 m., cealaltă porțiune de gard fiind în stare mai bună.

În această ordine de idei, Colegiul Penal atestă că faptele comise de inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie au fost prin natura lor comise cu „intenție”, deoarece reprezentau o activitate planificată, având un scop bine determinat reconstrucția gradului vechi.

Instanța de apel va aprecia critic și argumentele inculpaților Tofan Victor, Mazîl Iurie, inclusiv ale inculpatei Zaporojan Angela precum că gardul prezenta un pericol eminent, iar pe lângă acest gard zilnic circulau sute de copii care în fiecare zi erau supuși pericolului, deoarece aceste alegații nu pot constitui temei de achitare a inculpaților, în contextul în care inculpații intenționau să efectueze careva lucrări la monumentul istoric, aceștia urmau să înainteze Ministerului Culturii cerere în acest sens la care să anexeze schița de proiect a intervenției propuse, iar Ministerul Culturii examinează solicitările de acest gen prin intermediul structurii specializate - Consiliul Național a Monumentelor Istorice.

Totodată, instanța de apel a reiterat că în conformitate cu art. 16 alin. (2) din Legea „privind ocrotirea monumentelor”, metodologiile, normativele și reglementările din domeniul ocrotirii monumentelor, proiectele de intervenții la monumentele de istorie, artă și arhitectură și în zonele lor de protecție, în zonele construite cu statut de monument sînt aprobate conform etapelor de execuție (schiță de proiect și proiect de execuție) de către Ministerul Culturii în baza avizului Consiliului Național al Monumentelor Istorice (în continuare - Consiliu).

8.6.3. Colegiul Penal în baza probelor administrate de acuzatorul de stat care au fost apreciate supra în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod procedură penală a stabilit că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este monument istoric, în conformitate cu art. 282 din Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993, publicat în Monitorul Oficial nr. 15-17 art. 24.

Din declarațiile specialiștilor Ion Ștefăniță, director general al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și Sergiu Ciocanu, membru al

Consiliului Național a Monumentelor Istorice, precum și raportul de evaluare a impactului asupra monumentului Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău prin demolarea neautorizată a unei părți din gardul acesteia nr. 01-05/105 din 24.06.2015 se atestă că gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este parte integrantă a monumentului istoric.

Acțiunea de distrugere a unei părți din gardul istoric, adică deteriorarea monumentului istoric în ansamblu este confirmată prin procesul-verbal de cercetare la fața locului din 16.10.2014 cu planșa fotografică, procesul-verbal din 2014 cu planșa fotografică, semnat de membrii Ștefăniță Ion, Grișca Dumitru, Nicolaescu Alexandru, raportul nr. 01-05/105 din 24.06.2015, declarațiile martorilor Ion Ștefăniță, Sergiu Ciocanu, inclusiv și declarațiile martorilor Capsamun Parascovia, Cernei Galina.

Zona de protecție a monumentului Biserica „Nașterii Maicii Domnului” are o rază de 200 m, în conformitate cu prevederile pct. 3 din capitolul IV, subcapitolul B, din Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 05.10.2000 despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite.

Totodată, instanța de apel apreciază că invocarea necunoașterii faptului obiectiv că gardul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița este parte integrantă a ansamblului arhitectural, adică a monumentului istoric, nu constituie temei de achitare a inculpaților, deoarece în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, orice proiect de intervenție la monumentele de istorie și în zonele lor de protecție urmează a fi aprobat de Ministerul Culturii, în baza unui aviz al Consiliului Național al Monumentelor Istorice.

Protejarea monumentelor prin reglementarea și instituirea unor zone de protecție a monumentelor anume își are rolul de a evita astfel de situații, în care persoanele fizice sau juridice vor invoca necunoașterea unor fapte, precum atribuirea unor obiective la categoria monumentelor istorice, în condițiile în care inculpații Tofan Victor, Mazîl Iurie au acționat în lipsa avizului corespunzător al autorităților competente, încălcând obligațiile impuse prin Lege, respectiv, dâșii sunt responsabili penal pentru deteriorarea intenționată a monumentului istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului.

8.7. Cu referire în învinuirea înaintată inculpatei Zaporojan Angela în comiterea infracțiunii de „depășire a atribuțiilor de serviciu”, instanța de apel reține că învinuirea înaintată inculpatei și-a găsit deplină confirmare în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat, iar instanța de fond greșit a stabilit că fapta inculpatei Zaporojan Angela nu întrunește elementele

constitutive ale infracțiunii.

8.7.1. În acest sens, Colegiul Penal reține că din contractul nr. 45 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 29.08.2014, încheiat între SRL „Stadrom Grup” reprezentată prin directorul Stadnițchi Veceslav, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, rezultă că părțile au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea plăcilor de piatră din Cosăuți, suma totală a contractului constituind 8 000 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer.

Conform anexei nr. 1 la contractul nr. 45 din 29.08.2014, a ordinului de plată nr. 278 din 11.09.2014 și a facturii fiscale nr. PB din 0194099 se constată că s-a procurat și respectiv s-a achitat pentru plăci de piatră din Cosăuți suma de 8000 lei.

Din contractul nr. 34 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică din 28.07.2014, încheiat între SRL „Tincomert Grup”, reprezentată prin directorul Tintiuc Sergiu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar, se atestă că părțile contractante au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea materialelor de construcție, suma totală a contractului constituind 47 895,50 lei, cu achitarea conform facturii, prin transfer.

Conform anexei nr. 1 la contractul nr. 34 din 28.07.2014, a ordinului de plată nr. 50 din 10.08.2014 și a facturii fiscale nr. FB5978905 din 14.08.2014, se atestă că a fost procurată, chereștea în sumă de 7800 lei, armatură d. 12 mm în sumă de 8040 lei, armatură d. 6 mm în sumă de 2109 lei, ciment în sumă de 15750 lei, pietriș 5x20 în sumă de 4092 lei, nisip în sumă de 3854 lei și prundiș PGS în sumă de 6250,50 lei, în total suma de 47 895,50 lei, și respectiv, această sumă fiind achitată SC „Tincomert-Grup”.

Din contractul nr. 15 pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor de valoare mică din 20.02.2014, semnat între SRL „Metal-Exim”, reprezentată prin directorul, Ursu Valeriu, în calitate de furnizor și Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, reprezentată de Primarul, Zaporojan Angela, în calitate de beneficiar rezultă că părțile contractante au încheiat prezentul contract referitor la achiziționarea, confecționarea gardului din fier din elemente forjate, suma totală a contractului constituind 39795 lei, cu achitarea prin transfer, conform facturii 100 % avans.

Conform anexei nr. 1 la contractul nr. 15 din 20.02.2014, a ordinului de plată din 07.03.2014, a facturii fiscale nr. WB0143437 din 10.02.2014 se atestă că a fost procurat gard din fier cu elemente forjate, și respectiv, a fost achitată suma de 39 795 lei.

8.7.2. În contextul actelor administrate la dosar, instanța de apel atestă că inculpata Zaporojan Angela, exercitând funcția de Primar al satului Colonița, fiind în sensul art. 123 Cod Penal, persoană publică a încheiat trei contracte de achiziție, în baza cărora, din mijloacele financiare ale bugetului local, s-au achiziționat materialele de construcție necesare pentru reconstrucția gardului Bisericii „Nașterea Macii Domnului”, s. Colonița.

8.7.3. Instanța de apel reține că în conformitate cu pct. 4 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008, la realizarea achizițiilor publice de valoare mică, autoritatea contractantă asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare, transparența, obiectivitatea și imparțialitatea procesului de achiziție și încrederea publică față de acesta.

Potrivit pct. 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, Selectarea operatorului economic în vederea atribuirii contractului de achiziție publică de valoare mică se efectuează cu respectarea cumulativă a următoarelor cerințe: a) contractul de achiziție publică este prevăzut în planul anual și trimestrial de efectuare a achizițiilor publice sau rezultat din motive de urgență, ca urmare a apariției unor necesități neplanificate sau evenimente imprevizibile; b) identificarea operatorului economic pe piață are la bază competența managerială a acestuia, experiența, buna reputație, asigurarea cu personal calificat, dotarea tehnică, capacitatea financiară, precum și achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii în conformitate cu legislația; c) operatorul economic identificat a făcut dovada calificării lui, corespunzător obiectului contractului de achiziție publică, prin prezentarea documentelor confirmative necesare; d) oferta operatorului economic identificat corespunde exact și complet obiectului de achiziție, astfel încât fiecare cerință și criteriu, solicitate de autoritatea contractantă, să fie îndeplinite; e) oferta operatorului economic reprezintă oferta cea mai avantajoasă economic, exprimată prin: preț avantajos, termene de livrare, condiții de livrare, condiții de plată, calitate superioară; f) prețurile și costurile de achiziție stabilite nu trebuie să le depășească pe cele medii pe piață la momentul atribuirii contractului de achiziție publică; g) sînt asigurate protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul realizării achiziției publice; h) este asigurată menținerea ordinii și siguranței publice, ocrotirea sănătății, protejarea vieții oamenilor; i)

contractarea prioritară a operatorilor economici - producători din Republica Moldova, în măsura în care aceasta nu contravine normelor de drept internațional a căror parte este Republica Moldova; j) favorizarea operatorilor economici rezidenți ai Republicii Moldova, în măsura în care aceasta nu contravine normelor de drept internațional a căror parte este Republica Moldova; k) favorizarea operatorilor economici care au ca obiectiv, direct sau indirect, încurajarea formării profesionale la locul de muncă, încadrarea în muncă a șomerilor, a tinerilor și a persoanelor cu dificultăți de integrare, reducerea nivelului șomajului, susținerea întreprinderilor mici și mijlocii.

8.7.4. Colegiul Penal reține că la materialele cauzei penale a fost anexat actul privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău din 12.03.2015, emis de inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a finanțelor publice locale, Bondari Oleg și inspectorul, Andoni Liviu, din cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, pentru perioada de activitate 01.01.2014 - 28.02.2015.

Potrivit actului indicat supra se atestă că *Primăria s. Colonița, mun. Chișinău în scopul contribuirii la construcția gardului din preajma Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău a semnat 3 contracte de achiziții publice de mică valoare în sumă totală de 95 654,50 lei. Autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială, iar ținând cont că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din sat. Colonița, mun. Chișinău este persoană juridică cu patrimoniu distinct, proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, autoritățile publice locale n-au avut nici un temei legal de a efectua cheltuieli în acest sens. Prin urmare, Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, contrar prevederilor legale a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite în cuantum de 95 654,50 lei.*

Tot din conținutul actului privind rezultatele inspectării financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița din 12.06.2015 s-a stabilit că pe terenul cu nr. cadastral 0149110.070 pe care este amplasată Biserica s. Colonița, mun. Chișinău se află și cimitirul vechi, pentru care autoritățile publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul amenajării și întreținerii cimitirelor, însă în acest caz este necesară reflectarea gardului la bilanțul autorității publice locale.

În ceea ce privește contractele de achiziții semnate de primărie, s-a stabilit că autoritatea contractantă, contrar prevederilor pct. 4 și 15 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea

Guvernului nr. 148 din 14.02.2008, a identificat și selectat agenții economici vizati fără a lua în calcul competența managerială, experiența, buna reputație, asigurarea cu personal calificat, dotarea tehnică, capacitatea financiară, precum și achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii în conformitate cu legislația, aceștia n-au confirmat calificarea lor corespunzătoare obiectului contractului de achiziție publică prin prezentarea documentelor confirmative.

Totodată, s-a stabilit că Primăria s. Colonița, mun. Chișinău, cu scopul aplicării procedurilor de achiziție de valoare mică și evitării procedurii de achiziție publică, a admis divizarea achizițiilor prin încheierea acestor trei contracte separat, în valoare totală de 95 654,50 lei.

8.7.5. În acest sens, se apreciază ca fiind pertinente și concludente declarațiile martorului Bondari Oleg, specialist din cadrul Inspecției Financiare instanța de apel reține că în baza controlului s-a stabilit că autoritatea executivă a Primăriei s. Colonița, mun. Chișinău, contrar prevederilor legale privind finanțele publice locale, Legii „administrației publice locale”, Legii „privind deetimizarea proprietății publice”, a efectuat cheltuieli contrar destinației în sumă de peste 90 000 lei, și anume prin încheierea în anul 2014 a trei contracte de achiziții de valoare mică, fiind admisă divizarea achizițiilor publice prin încheierea a trei contracte separate în sumă totală de peste 90 000 lei. Conform informației prezentate s-a stabilit că aceste cheltuieli au fost incluse în planul bugetar pentru anul respectiv, iar după efectuarea reparației, gardul nu a fost luat la balanța Primăriei com. Colonița, mun. Chișinău. Mai mult ca atât, dacă gardul nu este la balanța Primăriei, atunci Consiliul sătesc Colonița, mun. Chișinău, nu putea să aloce careva mijloace bănești în acest scop. Consiliul alocă anual mijloace financiare pentru amenajarea teritoriului, însă nemijlocit alocarea mijloacelor financiare pentru construcția gardului nu s-a stabilit.

Așadar, Colegiul Penal analizând materialele contractelor de achiziție încheiate de către Primăria s. Colonița, reprezentată de către primarul Zaprojan Angela în acord cu prevederile pct. 4) și 15) din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.148 din 14.02.2008 și având în vedere actul privind rezultatele inspecției financiare tematice efectuate la Primăria sat. Colonița, mun. Chișinău din 12.03.2015, emis de inspectorul superior al Direcției inspectare financiară a finanțelor publice locale, Bondari Oleg și inspectorul, Andoni Liviu, din cadrul Inspecției Financiare din subordinea Ministerului Finanțelor, pentru perioada de activitate 01.01.2014 - 28.02.2015, atestă că Zaprojan Angela, exercitând funcția de Primar al satului Colonița a efectuat cheltuieli contrar destinației

stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr. 1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei,

8.7.6. În acest sens, instanța de apel atestă că inculpata Zaporojan Angela, în calitate de primar al s. Colonița a acționat contrar prevederilor art. art. 14, 29, 76 și 77 din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, art. 4 din Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „privind descentralizarea administrativă” și art. art. 7, 8, 27 și 30 alin. (1) din Legea nr.379-XV din 16.10.2003 „privind finanțele publice locale”, *în conformitate cu care autoritățile administrației publice locale prevăd și respectiv execută cheltuieli în scopul asigurării funcționării instituțiilor publice și serviciilor publice din unitatea administrativ-teritorială conform prevederilor normative sus-menționate*, or, inculpata Zaporojan Angela în lipsa unei decizii a Consiliului local, depășind atribuțiile acordate de lege, ignorând faptul că Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, conform prevederilor art. art. 3, 17 și 39 din Legea nr. 125-XVI din 11.05.20017 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie” și pct. 33 din Hotărârea Guvernului „cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr. 848 din 23.12.1992, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova, Zaporojan Angela, a efectuat cheltuieli contrar destinației stabilite de către Consiliul local, din articolul II.3. a Anexei nr. 1 la Decizia Consiliului satului Colonița nr.1/1 din 22.01.2014 („gospodăria comunală și gospodăria de exploatare a fondului de locuințe”), în suma totală de 95 654,50 lei, considerabilă pentru interesele satului Colonița, în vederea construcției gardului, care urmează a fi demolat în conformitate cu prevederile art. 53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993 „privind ocrotirea monumentelor”, deoarece a fost construit în locul unei părți componente a monumentului istoric luat sub ocrotirea statului - Biserica „Nașterea Maicii Domnului” din satul Colonița (inclus sub nr. 282 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531- XII din 22.07.1993).

8.7.7. Colegiul Penal a constatat că achiziția s-a efectuat în lipsa unei decizii a Consiliului local, iar decizia nr. 8/1 din 23.12.2013, anexa nr. 1 care este invocată de partea apărării nu poate fi reținută de către instanța de apel, deoarece aceasta prevede doar alocarea de către Consiliu pentru gospodăria comunală a unei sume de 361 000 lei, fără însă o descifrare expresă în acest sens, care este o atribuție exclusivă a Consiliului local în conformitate cu art.

14 alin. (2), lit. b) din Legea nr. 436 din 28.12.2006 și nu a primarului.

Totodată, instanța de apel punctează că decizia nr. 8/1 din 23.12.2013 la care face trimitere partea apărării, la momentul comiterii faptelor, a fost deja modificată prin Decizia nr. 1 din 22.01.2014 potrivit căreia cheltuielile pentru gospodăria comunală au fost reduse la 361 000 lei la 187,6 mii lei, care la fel nu conține descifrare expresă în acest sens a cheltuielilor.

Prin urmare, instanța de apel nu poate reține că cheltuielile reflectate în decizia nr. 8/1 din 23.12.2013, modificată prin decizia nr. 1 din 22.01.2014 sunt cheltuieli referitoare la „finisarea gradului de la biserică”, deoarece acestea nu sunt părți integrante ale deciziei Consiliului, iar „reconstrucția” gradului Bisericii nu se încadrează în articolul „gospodăria comunală”, fapt confirmat de specialistul Bondari Oleg, respectiv, achizițiile efectuate de inculpata Zaprojan Angela nu pot fi fundamentate în baza articolului menționat din bugetul local.

8.7.8. Colegiul Penal reține că fiind relevant faptul că la momentul comiterii infracțiunii gardul Bisericii nu se afla la balanța primăriei, fapt ce a fost confirmat de către martorul Glijin Olga, dar și de către inculpata Zaprojan Angela.

În acord cu prevederile art. art. 3, 17 și 39 din Legea nr. 125-XVI din 11.05.20017 „privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie” și pct. 33 din Hotărârea Guvernului „cu privire la aprobarea Statutului provizoriu de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe din Moldova (Eparhiei de Chișinău și Moldova a Patriarhiei Moscovei) nr. 848 din 23.12.1992, Biserica Nașterea Maicii Domnului” din s. Colonița, mun. Chișinău, este persoană juridică cu patrimoniu distinct proprietate a Bisericii Ortodoxe din Moldova și nu a comunității locale, respectiv, mijloacele comunității nu puteau fi alocate în scopurile indicate.

8.7.9. În contextul celor reflectate supra, Colegiul Penal atestă că în urma acțiunilor prejudiciale ale inculpatei Zaprojan Angela, satul Colonița a fost prejudiciat cu suma totală de 95.654,50 lei, adică suma contractelor încheiate de către inculpată, în calitate de Primar al s. Colonița și care au fost executate.

Această sumă se apreciază ca fiind considerabilă pentru localitate, ținând cont de coraportul acestei sume la cuantumul mijloacelor financiare alocate de Consiliul local în articolul „gospodăria comunală” pentru întregul an 2014 (187,6 mii lei) - mai mult de jumătate. Acești bani puteau și urmau a fi

valorificați pentru necesitățile reale ale comunității locale și anume pentru gospodăria comunală și menținerea fondului de locuințe.

Mai mult ca atât, cheltuielile efectuate de inculpata Zaporojan Angela au fost zădărnice, întrucât, potrivit art. 53 din Legea nr.1530 din 22.06.1993, „persoanele fizice și juridice care au pricinuit daune unui monument sau zonei de protecție a acestuia vor readuce la starea inițială monumentul și zona de protecție, iar dacă acest lucru este imposibil, vor acoperi pagubele în modul stabilit de lege”.

În speță, din declarațiile specialiștilor și documentele întocmite de aceștia rezultă că readucerea în starea inițială a monumentului este posibilă, deci, gardul nou, construit din mijloacele financiare ale satului Colonița la decizia inculpatei Zaporojan Angela, va fi demolat în conformitate cu prevederile legale.

8.7.10. În concluzie, instanța de apel a constatat cu certitudine în baza materialelor dosarului penal că inculpata Zaporojan Angela a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod Penal.

Instanța de apel reține cu titlu de principiu general recunoscut că sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe examinate de instanța de judecată și nu poate fi bazată pe presupuneri.

În temeiul art. 389 alin. (1), (2) Cod procedură penală, (1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. (2) Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

Colegiul Penal și-a întemeiat decizia de condamnare a inculpatei Zaporojan Angela pentru comiterea infracțiunii incriminate atât în baza probelor administrate de către acuzatorul de stat, care au fost cercetate și examinate atât în cadrul primei instanței, cât și în instanța de apel, în conformitate cu art. 415 alin. (2¹) Cod procedură penală, cât și cu concursul analizei faptului dacă condamnarea este justificată, „în afara oricăror dubii rezonabile” (a se vedea hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978).

9. Cu referire la pedeapsa penală în privința inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie, instanța de apel notează că în conformitate cu art. 8 Cod Penal, caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art. 10 Cod Penal, (1) Legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. (2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

9.1. Prin Legea nr. 75 din 21.04.2016 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative” a fost modificat Codul Penal al RM, iar articolul 221 Cod Penal „Distrușgerea sau deteriorarea intenționată a monumentelor de istorie și cultură” a fost abrogat.

Tot prin Legea nr. 75 din 21.04.2016 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative” a fost introdus articolul 199/1 „Deteriorarea sau distrușgerea bunurilor din patrimoniul cultural”.

Conform art. 199/1 alin. (1) Cod Penal, pentru fapta infrațională de „deteriorarea bunurilor de patrimoniu cultural” a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 500 la 1000 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 1 an, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 de unități convenționale sau cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani.

9.2. Instanța de apel atestă că prevederile art. 199/1 alin. (1) Cod Penal reglementează o pedeapsă mai gravă, și anume sub formă de închisoare, decât norma penală stabilită la art. 221 Cod Penal în redacția anului 2014, care reglementa pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 500 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

9.3. În acest sens, instanța de apel având în vedere prevederile art. 8 Cod Penal, care prevede că caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei și

ținând cont de faptul că legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv (alin. (2) art. 10 Cod Penal) stabilește că inculpaților Tofan Victor și Mazîl Iurie urmează a le fi aplicată legea penală veche, adică art. 221 Cod Penal, în redacția Legii din 12.06.2003.

9.4. În conformitate cu art. 16 Cod Penal, infracțiunea prevăzută de art. 221 Cod Penal, în redacția anului 2014 se califică ca infracțiune ușoară.

Potrivit art. 60 alin. (1), lit. a) Cod Penal, (1) Persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie au comis faptele prejudiciabile de „deteriorare intenționată a monumentului istoric și cultură, luat sub ocrotirea statului” în anul 2014.

Așadar, ținându-se cont de faptul că inculpații Tofan Victor și Mazîl Iurie au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 221 Cod Penal, în redacția Legii din 12.06.2003, în anul 2014, iar de la ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de 2 ani, în conformitate cu art. 60 alin. (1), lit. a) Cod Penal, respectiv, se constată că a expirat termenul de tragere la răspundere penală a inculpaților, din care motive, Colegiul Penal va dispune încetarea procesului penal de învinuire a lui Tofan Victor și Mazîl Iurie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal, cu liberarea de răspundere penală în temeiul art. 60 Cod Penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

10. La individualizarea pedepsei în privința inculpatei Zaporojan Angela pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal, instanța de apel va ține cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod Penal.

Conform art. 7 alin. (1) Cod Penal, (1) La aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Potrivit art. 75 alin. (1) Cod Penal, (1) Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul

acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

10.1. Instanța de apel reține că inculpata Zaporojan Angela nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, anterior nu a fost judecată, are la întreținere un copil minor.

În acord cu prevederile art. 16 Cod Penal, infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod Penal se califică ca infracțiune „mai puțin gravă”.

Careva circumstanțe atenuante sau agravante în privința inculpatei Zaporojan Angela nu au fost reținute.

10.2. În conformitate cu art. 61 alin. (2) Cod Penal, (2) Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

10.3. Instanța de apel notează că infracțiunea imputată inculpatei Zaporojan Angela prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod Penal a fost comisă pe parcursul anului 2014.

Potrivit Legii nr. 207 din 29.07.2016 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative” în vigoare din 07.11.2016, au fost operate modificări la sancțiunea normei penale reglementată la art. 328 alin. (1) Cod Penal, potrivit cărora: în sancțiunea alineatului (1), textul „de la 300 la 800” se substituie cu textul „de la 650 la 1150”.

Instanța de apel reține că modificările operate prin Legea nr. 207 din 29.07.2016 au intrat în vigoare la data de 07.11.2016, adică după comiterea infracțiunii de către inculpata Zaporojan Angela pe parcursul anului 2014, astfel, la această dată sancțiunea normei penale reglementa pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 300 la 800 unități convenționale, sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe termen de la 2 la 5 ani.

Totodată, până la intrarea în vigoare a modificărilor operate prin Legea nr. 207 din 29.07.2016, la data de 07.11.2016, unitatea convențională de amendă era egală cu 20 de lei.

Astfel, în conformitate cu art. 8 Cod Penal, caracterul infracțional al

faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Potrivit art. 10 alin. (2) Cod Penal, (2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

10.4. Instanța de apel reieșind din prevederile art. 7, 75, 61 Cod Penal și luând în considerare totalitatea împrejurărilor obiective și subiective, personalitatea inculpatei, care nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, careva circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite, dânsa are la întreținere un copil minor, anterior nu a fost judecată va aplica inculpatei Zaprojan Angela pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 (patru sute) unități convenționale, ce constituie 8000 (opt mii) lei.

În conformitate cu art. 64 alin. (3¹) Cod Penal al RM, condamnată este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 ore din momentul în care hotărârea devine executorie.

11. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. art. 409 alin. (2), 415 alin. (1), pct. 2) Cod procedură penală, Colegiul Penal va admite apelul declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, casând sentința integral, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) CPP al RM, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

12. În conformitate cu art. art. 409 alin. (2), 415 alin. (1), pct. 2), 417-418 Cod procedură penală al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău

DECIDE:

Apelul declarat de procurorul în Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, Iuri Lealin împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 august 2016, se admite, casând sentința integral, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) CPP al RM și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță:

Procesul penal de învinuire a lui **Tofan Victor XXX** și **Mazîl Iurie XXX** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 221 Cod Penal al RM încetează și inculpații se liberează de răspundere penală în temeiul art. 60 Cod Penal al RM, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Zaporojan Angela XXX se recunoaște vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod Penal al RM, stabilindu-i pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 400 (patru sute) u.c., ce constituie 8000 (opt mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe termen de 4 (patru) ani.

În conformitate cu art. 64 alin. (3¹) Cod Penal al RM, condamnată este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 ore din momentul în care hotărârea devine executorie.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, însă poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 30 zile de la pronunțarea deciziei motivate.

Decizia motivată pronunțată în ședință publică la data de XXXXXXXXXX, orele 14:00.

Președintele ședinței, judecător:

Oxana Robu

Judecător:

Mânăscurtă

Igor

Judecător:

Svetlana Balmuș